

**DANSENS ÅR '93
- LANDET RUNDT.
RIKSTEATRET
I SAMARBEID MED
DANSENS ÅR '93**

16 siders program-innlegg

Dansens År '93 - Dans som kunstnerisk uttrykksform

PROGRAM

Innhold

Hele Norge danser. 4

Dansens År '93 - landet rundt. Program. 11

Tre koreografer om sine balletter. 14-19

Om forestillingen. 20

Vi presenterer våre dansere

- og de som står bak forestillingen. 22-25

Dansekalender. 27-34

Sibir på Operaen. 29

Hele verden danser. 35

Salg. 37

DANSENS ÅR '93

FOTO: SJOWALL

Hennes Kongelige Høyhet
Prinsesse Märtha Louise
er den høye beskytter av Dansens År '93

Kjære venner av dansen

Det er en glede å kunne ta imot det nye året i dansens tegn. Dansen som er uttrykk for glede og fellesskap og som er den mest opprinnelige av alle kunstarter, dyrket av alle folkeslag og tatt i bruk for markering av glede og fest.

Likevel har dansen som kunstart vært stemoderlig behandlet i Norge. Desto viktigere er Dansens År som en manifestasjon av et livskraftig miljø for dans, og som en markering av en ny giv for dansen i Norge. Dans er et av de prioriterte kunstområdene i Regjeringens kulturmelding, og jeg ser frem mot et godt samarbeid i bestrebelsene for å sikre at det skal bli en annen dans for dansen i Norge i de kommende år.

Jeg håper og tror at Dansens År vil føre til økt interesse og større aktivitet på alle områder innenfor dans, og jeg ønsker alle aktive lykke til i dette viktige arbeidet.

Åse Kleveland

Foto: Torunn Nilsen

The Jackson Team
«Non Violent Generation»

Foto: Torunn Nilsen/Susanne Svendsen

Kitka – internasjonal folkedans
i Frognerparken

Ute er et sted å danse

Det er forskjell på en scene og en scene. En scene kan være et plattå hevet opp fra gulvet i et teater. En scene kan også være en hendelse på et sted, eller et sted der en hendelse skjer. Det er denne scenen som er en happening. Det er denne scenen som muliggjør for hvem som helst å gjøre hva som helst hvor som helst. Det er denne scenen som gjør det mulig for funksjonæren på vei hjem å se noen som beveger seg på et underlig vis midt foran inngangen til T-banen. De beveger seg i en annen tid, i en verden uten tyngdekraft, men med en fortettet luftmasse som gjør bevegelsene seige og langsomme. Funksjonæren summer seg fort og blir ikke stående lenge - men lyden av skrittene hans er annerledes der han går videre.

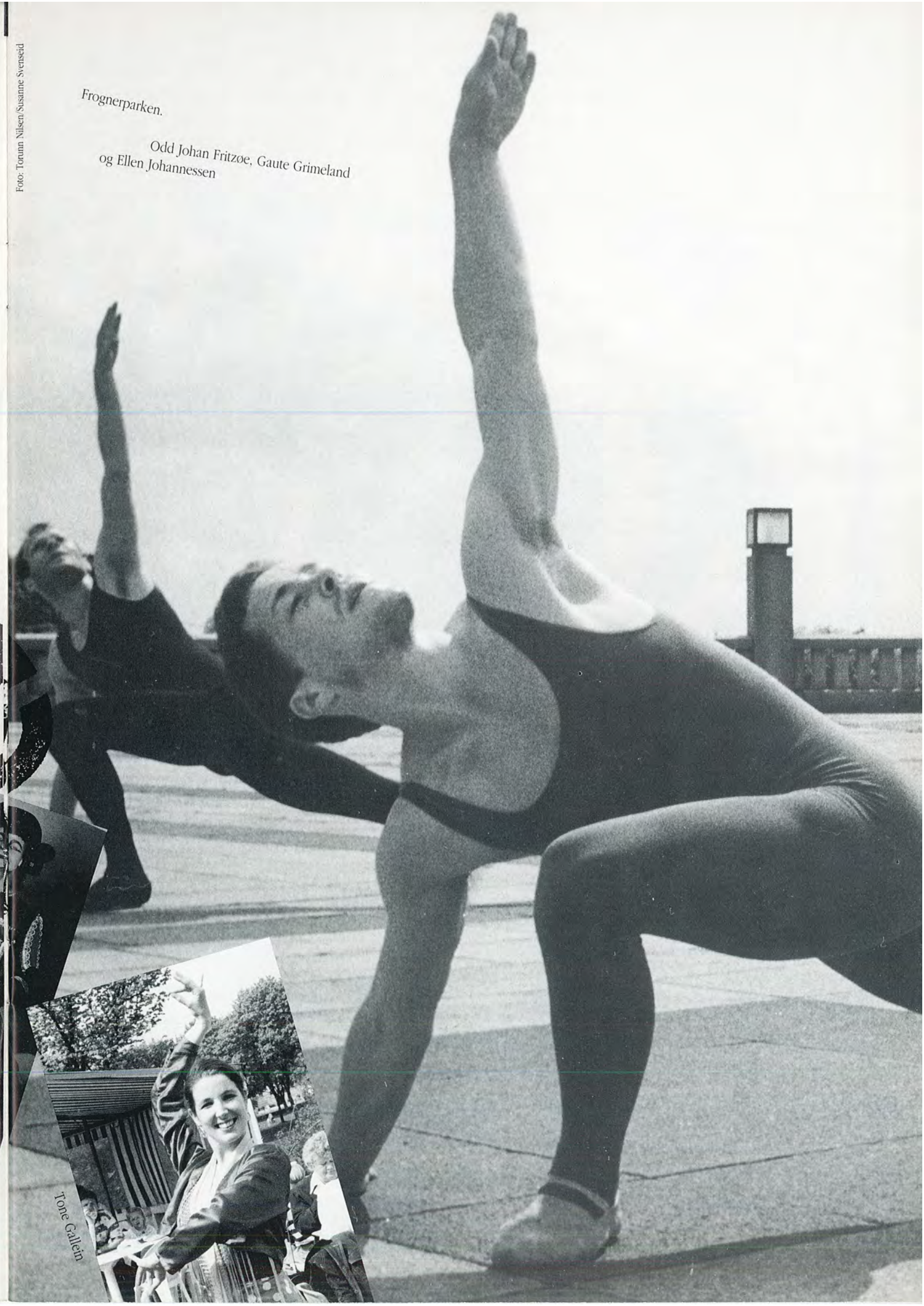
Det er denne scenen som gjør kunsten til en gave - en overraskelse du ikke har bestilt i forveien, kledd deg til eller lest kritikker og et dusin ferdige tolkninger av. Og det beste av alt - denne scenen lar ordene Bra og Dårlig leve sitt eget liv.

Cora Alexa Døving

Foto: Torunn Nilsen/Susanne Svensen

Frognerparken.

Odd Johan Fritzoe, Gaute Grimeland og Ellen Johannessen

Tone Gallen

Blåttanse

Per Arne Skar, Svenn Berglund og Terje Bjorkvold i kostymer fra "Oidipus", som gikk på Det Norske Teatret i vårsesongen 1993. Bildet er fra Verdens Danse- og Teaterdag 29. april.

fest

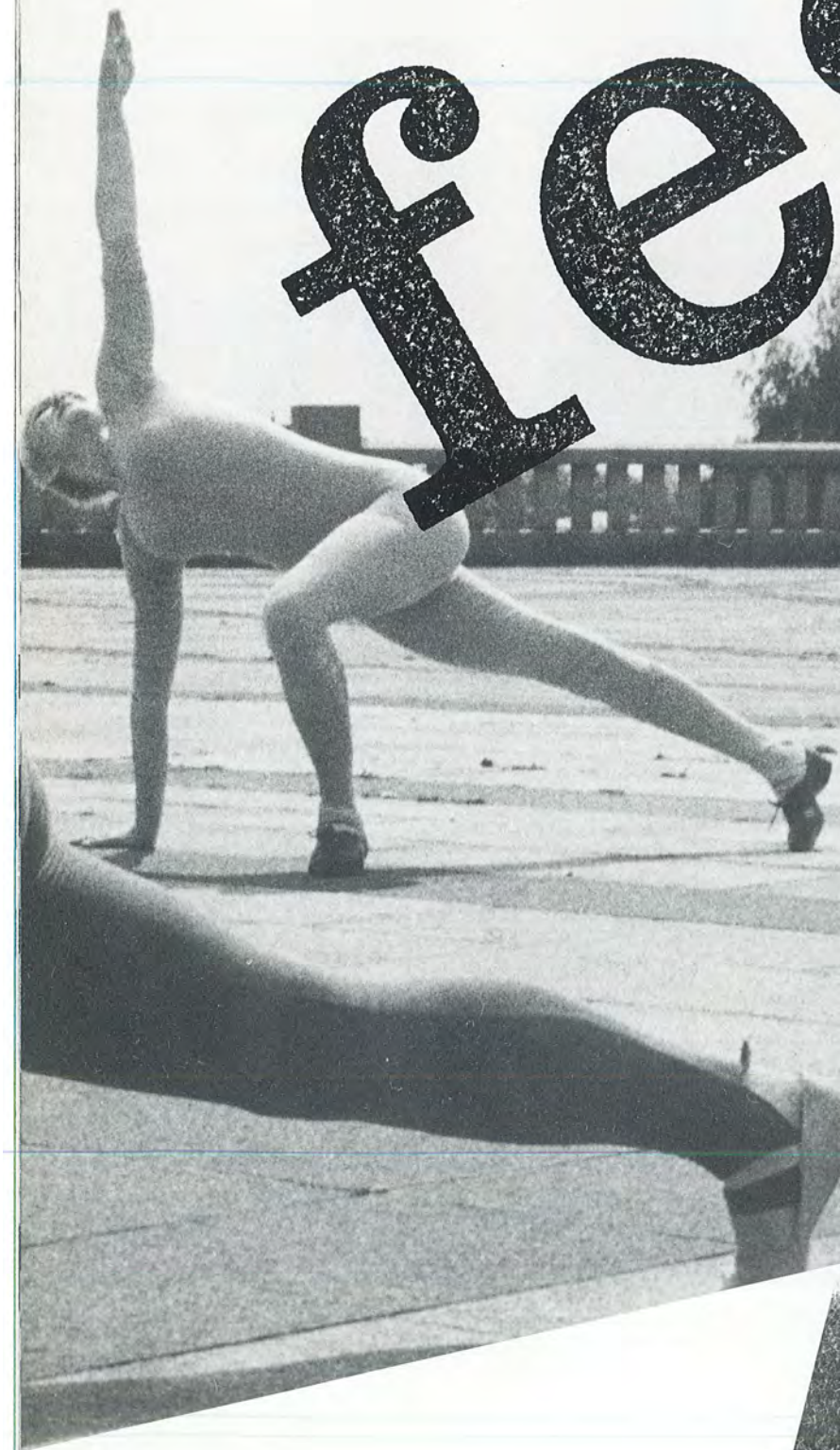
DANSERNE
KOMMER

DANSERNE

Danser

Botanisk hage, Toyen:
Bresée Dansekompani
Tusen nordlige netter.

Lifvagnsparkern. Foto: Torunn Nilsen/Susanne Svensd

Kjære publikum.

Når jeg nå ser tilbake på den tiden som er gått siden idéen om et Dansens År tok form i 1989 og frem til i dag, ser jeg med tilfredshet at vi er i ferd med å nå våre mål. Vi har synliggjort og synliggjort hele tiden dansen som kunstnerisk uttrykksform. Det er gledelig å registrere at dansen har fått spesielt mye oppmerksomhet i presse og media utenfor de store byene. Publikum har strømmet til danseforestillinger som er arrangert.

Vi har spesielt gjennom uteforestillinger og forestillinger utenfor det tradisjonelle scenerom formådd å koble dans til folks alminnelige hverdag.

Vi har styrket dansens posisjon i kultur-Norge. Blant annet serien "Hele verden danser", som er blitt vist i NRK Fjernsynet, har bidratt til å øke kunnskapen om dans.

Vi står foran en spennende høst. Turnéen som Dansens År '93 arrangerer i samarbeid med Riksteatret, har premiere 8. september. Norsk Kassettagiftsfonds årlige konkurranse vil i år gjelde beste koreografi og fremføring av danseforestilling og vil pågå på Det Åpne Teater i Oslo fra 12. til 21. november. Dansens År - Galla i Den Norske Opera 20. og 22. november markerer det siste store arrangementet i Dansens År.

Vi har i dag en aktivitet som overgår det vi noensinne kunne ha drømt om. Når det i tillegg er ca. 100 dansere og koreografer som er igang med prøver til OL-seremoniene og andre forestillinger i forbindelse med OL, har dette ført til den enestående situasjon at langt de fleste dansekunstnere er i lønnet arbeid. Denne erfaringen skaper selvtilit hos dansekunstnerne og fungerer som inspirasjon for årene som kommer. La oss håpe at denne økte bruk av dans og dansekunstnere vil ha ringvirkninger langt inn i år 2000.

Åse Kleveland sa i sin tale under åpningen av Dansens År '93 i Oslo Konserthus at Kulturdepartementet hadde ventet på denne anledningen til å støtte dansen. La oss gi de bevilgende myndigheter flere anledninger til å støtte dansen i fremtiden.

Kunstnerisk vekst fordrer refleksjon, fordypning og analyse. Derfor arrangerer vi et seminar 21. november i forbindelse med Norsk Kassettagiftsfonds konkurranse. Vi ønsker også å inspirere til en grundig oppsummering av norsk dans på høsten '94.

Dansens År '93 er over 31. desember, men Dansens År som idé tar aldri slutt.

Hexakin/Lise Ferner
i gang på Jernbanestasjon

I Prosjektgruppen Foto: Ingunn Nilssen Svanne - Svanne

Spiridi Engelsen

DANSENS ÅR '93 - LANDET RUNDT.

RIKSTEATRET I SAMARBEID MED DANSENS ÅR '93.

KJÆRE PUBLIKUM!

Velkommen til «Dansens År '93 - landet rundt».

Forestillingen er et samarbeid mellom Riksteatret og Stiftelsen Dansens År, og er det første skrittet i fremtidens satsing på dans i Riksteatret. Vi i Dansens År '93 er stolte over å kunne si: - og hvilket skritt! Tre urpremierer serverer vi, alle med tema «Identitet - Tilhørighet». Koreografene Solveig Leinan Hermo, Odd Johan Fritzøe og Un-Magrit Nordseth ble valgt i skarp konkurranse med andre, etter vurdering av en jury bestående av Henny Murer, Sigurd Berge, Jon Alveim og Wayne McKnight.

De seks ballettdansere som ble plukket ut etter hard konkurranse på en audition til å fremføre disse tre ballettene er: Schirin Zorriassateiny, Anna N. Hegdahl, Siri Jøntvedt, Kari Liland, Vidar Hansen og Reidar Sjøset.

Dans som sosialt fenomen er et uttrykk for samhörighet, fellesskap og en samfunnsidentitet.

I dans som kunstnerisk uttrykksform gir tre koreografer hver sin spesielle tolkning av identitet - tilhørighet.

Vi håper dansegleden hos publikum blir skjerpet, og at forestillingen gir mersmak.

God fornøyelse!

Liv Bjørgum   Karene Lyngholm
Forbundsleder NBF   Nestleder NBF

Prosjektansvarlige for Dansens År '93.

Liv Bjørgum
Karene Lyngholm

Turneen «Dansens år '93 - landet rundt» besøker disse stedene:

Hammerfest	on.	8/9
Alta	tor.	9/9
Heggelia	fre.	10/9
Tromsø	søn.	12/9
Harstad	tir.	14/9
Narvik	ons.	15/9
Bodo	tor.	16/9
Mo i Rana	fre.	17/9
Mosjøen	søn.	19/9
Namsos	man.	20/9
Sakshaug	tir.	21/9
Trondheim	ons.	22/9
Kristiansund	tor.	23/9
Molde	fre.	24/9
Alesund	søn.	26/9
Ørsta	man.	27/9
Førde	tir.	28/9
Sogndal	ons.	29/9
Voss	tor.	30/9
Bergen	fre.	1/10
Stord	søn.	3/10
Haugesund	man.	4/10
Kristiansand	ons.	6/10
Grimstad	tor.	7/10
Risør	fre.	8/10
Skien	søn.	10/10
Larvik	man.	11/10
Moss	tir.	12/10
Oslo	ons.	13/10
Oslo	tor.	14/10
Oslo	fre.	15/10
Oslo	lør.	16/10

(Med forbehold om endringer)

KJÆRE PUBLIKUM!

Velkommen til eit spennande samarbeid med Riksteatret og Stiftelsen Dansens År.

Velkommen til årets sprekaste turnè!

Interessa for dans har vore sterkt aukande dei seinare åra. No vil Riksteatret, i samarbeid med Dansens År '93, gjere danse- og ballettframsyningar tilgjengeleg for born, unge og unge vaksne over heile landet.

Vi har gleda av å få presentere tre flunkande nye, norske ballettar, - og dei skal dansast frå Hammerfest i nord, til Kristiansand i sør.

Ballettskulane mobiliserast!

Dei lokale ballettskulane på Riksteatret sine spelestader er inviterte til å lage små, korte «aperitiff-framsyningar». Desse skal framførast før dei tre ballettene. På kvar spelestad tilbyr vi òg undervisning/ workshop til dei lokale ballettskulane. Dei tre koreografane, som reiser med turneen, er ansvarlege for dette. Vi ønskjer at dette kan vere ein ny inspirasjon for born og ungdom som dansar sjølv.

Ikkje berre «ei einsleg svale».

Riksteatret sitt føremål har alltid vore å gjere kulturen lettare tilgjengeleg for alle. Dette er òg intensjonen i Stortinget si nye kulturmelding. Kulturmeldinga viser òg at sidan scenekunstutvalet tok til med arbeidet sitt i 1986 - og fram til 1991 - har Riksteatret auka publikumstalet sitt monaleg. Likeins har teatret auka teatertilbodet til born og unge. Teatret har òg utvida samarbeidet med frie teatergrupper og dansegrupper.

Under avsnittet om Dansens år 1993 i kulturmeldinga står:

«For å fremme interessen for - og kunnskapen om - dansekunsten og dans og dansere i Norge, har danserne selv tatt initiativ til et Dansens År 1993...I forbindelse med Dansens År vil det være et omfattende samarbeid med Riksteatret....»

Kulturdepartementet ønsker at dette skal videreføres fra 1994 på grunnlag av de erfaringer man gjør.»

Med andre ord: Denne turneen er ikkje berre «ei einsleg svale». Det skal verta meir dans frå Riksteatret, og vi voner at dans og ballett kan bli «allemannseige».

Dans som kunstnarleg uttrykksform.

Inga kunstnarleg uttrykksform er så rørleg, så krevjande og så menneskeleg som dansen. Dansen appellerer til heile mennesket,

og gir andre type signal til oss enn berre til intellektet.

Men vårt folkeslag er heller fjernt frå det å bruke kroppen til å uttrykke kjensler. Ja, vi har faktisk vanskar med å bruke kroppen frå den dagen vi set oss på skulebenken. Vi dansar ikkje eingong når vi er glade, slik dei gjer i mange andre kulturar....

Riksteatret og Dansens År '93 ønskjer å kople dans til folk sin kvardag. Saman vil vi vere med på å styrke dansen sin posisjon i Kultur-Noreg.

Sjølv om dans er for oss eit uvant språk, trur vi at vårt publikum er ope for nye inntrykk. Vi vonar at denne danseframsyninga vekker interesse og glede over heile landet. Då kan vi saman sette i gang å utvikle ein prosess som vil ha ringverknader langt inn i år 2000!

Vel møtt!

Anne Gullestad
Riksteatersjef

Anne Gullestad

TRE KOREOGRAFER OM SINE DANSEFORESTILLINGER:

(I)

Solveig Leinan Hermo:

RISSNINGER

- Jeg har tatt utgangspunkt i Finnmarks og Nordkalottens historie og blandete kultur. Med «Rissninger» har jeg både tenkt på inntrykk som risses inn i et sinn, og også med hellerissningene - historien som har satt sine spor i menneskene og sine merker på berget. Utgravninger viser at det har bodd folk i Finnmark siden istiden. Vår folkevandring har kommet blant annet fra Russland og Finland, så her er mange kulturer blandet, og vi har opplevd motsetninger når grensene flyttes, både geografisk og på det menneskelige plan.

Jeg lever i et flerkulturelt samfunn, med røtter langt tilbake i historien, og det er den historien jeg vil fortelle om. Det ligger i tiden at vi gjerne vil definere hva som er vår identitet. Tidligere var det nærmest et skjellsord det å være same eller det å være kven, - men i dag begynner folk å bli mer stolt av sin bakgrunn og historie.

Dans er universelt, og det er de rammene man setter rundt den, med musikk, scenografi og kostymer som skaper selve opplevelsen. Jeg har tenkt på skogen, taigaen, kysten og vidda, og har valgt et enkelt bevegelsespråk, ikke så veldig eksperimentelt, men kanskje mer poetisk.

Musikeren og komponisten Halvdan Nedrejord har laget originalmusikk til balletten, og mye av det som har med den samiske kulturen å gjøre, både joiken, reinflokkene over vidda og runebommen, ligger i denne musikken. Jeg jobber mye sammen med Halvdan, og også med scenografen, Hilde Skancke Pedersen. Vi tre fungerer fint sammen som et team.

Jeg er vokst opp i Finnmark, hvor det ikke fantes ballettmiljø, så jeg begynte ikke med ballett før jeg var ferdig med gymnaset. Da banket jeg på døra til Den Norske Operas Ballettskole og sa at jeg ville begynne å danse. Det syntes de selvsagt var helt sprøtt, for hvis man skal begynne med klassisk dans bør man egentlig starte tidlig i livet. Men jeg hadde lett for det, og jeg ville danse! Da jeg flyttet tilbake til Hammerfest, etablerte jeg en ballettskole, og startet også Stellaris Danseteater, som nå snart er ti år.

Når det gjelder ny norsk ballett og dans, så er det viktig at man går til opplevelsen med et åpent sinn. Dans gir oss andre følelsesmessige opplevelser. Vi jobber ikke med ord, men med et uttrykk som skal formidle stemninger. Men dans og ballett må bli mer akseptert som kunstform og som yrke! Tidligere når jeg forklarte hva jeg har jobbet med, og så fikk jeg ofte spørsmålet: Javel, men hva gjør du ellers??

(I samtale med Marit Hjorthol Eidem)

14

Foto: Erik Berg

15

Odd Johan Fritzøe:

DET STÅR EN NEGER PÅ TUNET - MOR LILLE

Vår kultur er i konstant forandring. Med utgangspunkt i denne påstanden har jeg ønsket å fabulere omkring vår egen folkekultur og en fremmed og ukjent kultur. Møtet mellom kulturer vekker følelser – enten blir man nysgjerrig, eller man velger å distansere seg. Vi lever i en tid med store folkevandringer. Musikk, språk, dans og religioner fra alle verdens kanter strømmer inn i landet gjennom massemedia. Noen banker på våre egne dører. Som tittelen antyder, står det faktisk nye kulturer på «tunet» vårt.

For meg ble det naturlig å lage en ballett om møtet mellom den norske kulturarven og en fremmedartet kultur. Med bakgrunn fra min oppvekst i Liberia, studieopphold i Mali, Burkina Faso og Ghana, ble disse møtene kilden til inspirasjon og kreativitet. Samtidig med interessen for den afrikanske kulturen vokste nysgjerrigheten mot vår egen folkekultur. Og resultatet ble en mengde spørsmål og ønske om å kunne fabulere videre på møtet mellom kulturer.

Balletten starter med en presentasjon av vår norske kulturarv, satt inn i moderne dans. Men dette glir over i en slags reise inn i det ukjente, og det dannes et slags høydepunkt når vi får et møte mellom en elg og en kamel! Dette er selvsagt et «overenkelt» symbol, men det viser litt av den humor jeg vil ha frem i balletten!

Den musikken jeg har valgt er også en blanding av kjent og fremmed. Jeg har valgt en gammel norsk slått, og blandet den med en fremmed, suggererende musikk fra Australia, og på slutten har jeg knyttet inn en afrikansk vuggesang fra Zaire.

Scenografien er litt Afrika og litt Norge hele veien, med flyttbare elementer, som kan gi assosiasjoner til både grantrær, stabbur, palmer og pyramider! Det er en absolutt levende scenografi, som faktisk er med i dansen!

Dans henger sammen med tiden og samfunnet den eksisterer i. Kroppsuttrykket og bevegelsene er sterkt knyttet til hvilke normer og regler vi lever under. Mange opplever den moderne dansen som noe kaotisk og rar, men vi lever jo i et samfunn som er veldig kaotisk og destruktivt på mange måter. Dansen er et uttrykk for noe som eksisterer i samtiden, og jeg tror unge mennesker er mer åpne for det dristige, nyskapende enn forrige generasjon.

(I samtale med Marit Hjorthol Eidem)

Un-Magritt Nordseth:

HAVET ER ET ANNET STED

- Oppgaven var tilhørighet og identitet, og jeg tenkte da for det første på vår nære fortid, fra førti- femtiåra og oppover. Jeg har tenkt på oppvekst, på overgangen fra barn til voksen, og særlig på den sårbarheten og uskylden som barn og ungdom har. Jeg har satt to eldre mennesker på scenen, for å illustrere at det er to generasjoner til stede her. Disse to eldre menneskene er statister, og de skal engasjeres fra hvert enkelt spillested. De sitter der som et symbol på det konservative, og tydeliggjør generasjonskløften. Jeg har satt på dem øreklokker, noe som selvfølgelig litt frekt, men samtidig et hint til den omsorgssvikten som mange unge opplever.

Dette med femtiåra kommer inn i bildet fordi jeg har tenkt etterkrigstidens kultur, med amerikansk påvirkning. Derfor har jeg også latt danserne få «Mikke Mus-ører» i begynnelsen, og har laget en slags «tegneserieverden», som jeg forbinder sterkt med ungdom, men som jeg tror også de fleste andre har et forhold til. Alle danserne har like kostymer, slik ungdomsgenerasjonen gjerne har, og ved hjelp av draktene prøver jeg å antyde uskylden og sårbarheten. De er blitt en kryssing mellom teddybjørner og huleboere. Men selv om ungdom har «uniformer», så har de samtidig et veldig behov for en sterk image. Så danserne tar etter hvert på seg ulike hodeplagg, for å skape sin egen image.

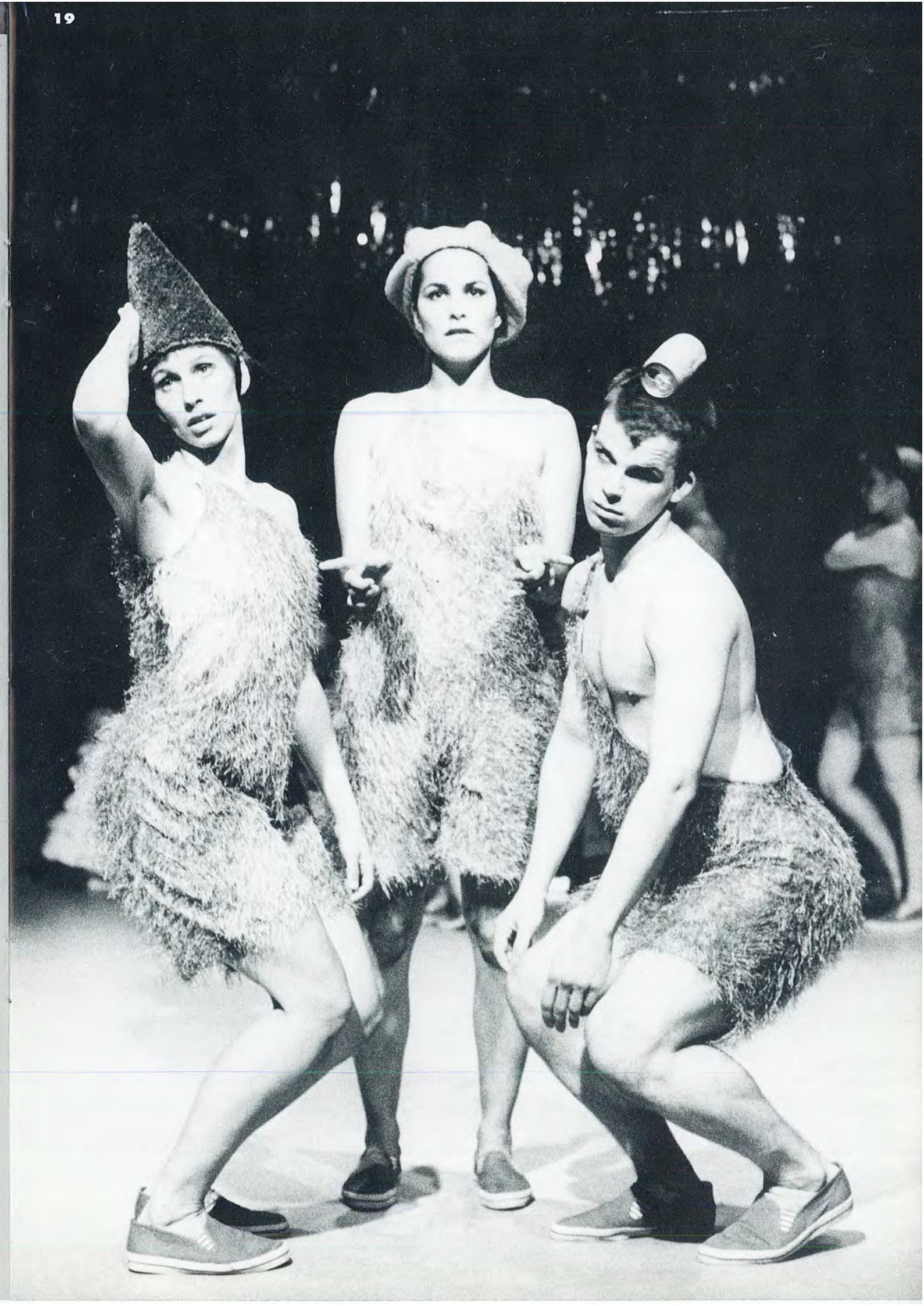
Balletten har tilsynelatende et ganske absurd språk, men jeg tror at hvis man klipper ut koreografien bilde for bilde og setter etter hverandre, så vil man få assosiasjoner til tegneserier. Her har vi ulike situasjoner, «gags» og møter, akkurat som i tegneseriene. Det er klart at dette er litt uvant, men jeg håper at publikum ser humoren i det. For dette er ikke ment å være komplisert, selv om det er surrealistisk!

I begynnelsen og slutten av balletten har jeg lagt inn musikk av gruppa Holy Toy. Resten av musikken er ballettmusikk av Pierre Henry og Pierre Shaeffer - to franske komponister som var ultramoderne i femtiåra. Denne musikken er egentlig så konkret og direkte, og ganske lett tilgjengelig, selv om den høres absurd ut. Det er gjenkjennelige lyder man hører, som mennesker som puster og snakker og akustiske instrumenter.

Det kan ofte være tungt å jobbe med moderne dans. Det er så få som vet hva vi driver med, og vi greier ikke å komme opp i slike forestillingstall som gjør at avisene syns vi er interessante. Det er en myte her hjemme at ny, moderne dans er så vanskelig og alvorlig! Men vi nordmenn ønsker alltid å forstå ting, ha oversikt og orden og systemer og strukturer. Vi lærer ikke å leke videre, eller være kreative.

Hvis man synes at jeg er ukonvensjonell så er det fordi jeg har fått anledning til, og har villet, jobbe med nye og annerledes uttryksformer innen dans!

(I samtale med Marit Hjorthol Eidem)

DANSENS ÅR '93 — LANDET RUNDT

Riksteatret
i samarbeid med Dansens År '93
presenterer:

RISSNINGER

Koreografi: Solveig Leinan Hermo

Dansere: Anna Nordanstedt Hegdahl
Siri Jøntvedt
Kari Liland
Schirin Zorriassateiny

Scenografi og kostymer:
Hilde Skancke Pedersen

Komponist: Halvdan Nedrejord

Vokal: Ann-Jorid Henriksen,
Halvdan Nedrejord

Studiolyd: Benjamin Toombs,
Vibeke Blydt Hansen

Saxofon: Ragnhild Faanes

«Rissninger», av Solveig Leinan Hermo, er en ballett inspirert av Finnmarks blandede etniske kultur.

DET STÅR EN NEGER PÅ TUNET - MOR LILLE

Koreografi: Odd Johan Fritzøe

Dansere: Anna N. Hegdahl
Siri Jøntvedt
Kari Liland
Schirin Zorriassateiny
Vidar Hansen
Reidar Sjøset

Scenografi: Karl Hansen

Kostymer: Ingvild Hovind

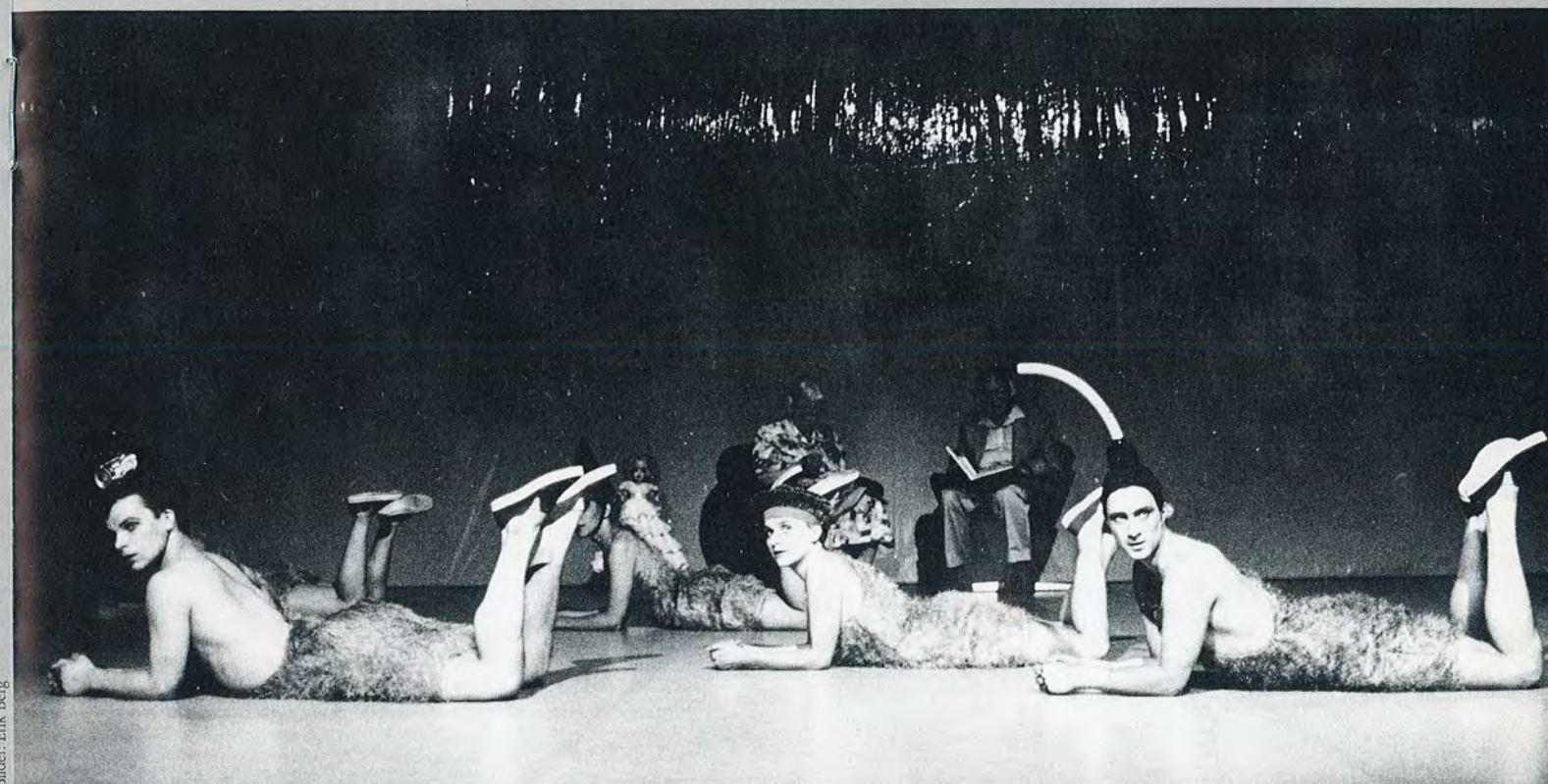
Musikk: Bl.a. musikk av Elisabeth Kværne,
Torleiv H. Bjørgum
og Jali Musa Jawara.

Lydmix ved Kjell Samkopf

«Det står en neger på tunet - mor lille» har Odd Johan Fritzøe kalt sin ballett, som på en humoristisk måte illustrerer et møte mellom norsk og fremmed kultur.

HAVET ER ET ANNET STED

Koreografi: Un-Magritt Nordseth

Dansere: Anna N. Hegdahl
Siri Jøntvedt
Kari Liland
Schirin Zorriassateiny
Vidar Hansen
Reidar Sjøset

Scenografi: Einar Dahl

Kostymer: Kathrine Tolo

Musikk: Pierre Schaeffer/ Pierre Henry
Holy Toy: Andrej Nebb Dziubek

I «Havet er et annet sted» har Un-Magritt Nordseth tatt utgangspunkt i overgangen fra barn til voksen, og oppvekst i femti-årenes Norge, med sterk påvirkning fra USA.

Teknisk ansvarlige:

Inspisient/ turneleder:
Jan Huse

Oppsetningsleder:
Terje Grønvold

Lydansvarlig:
Vibeke Blydt Hansen

Lysansvarlig:
Steinar Lohne

Maskør og
garderobeansvarlig:
May-Britt Grondona

Tekniker: Paul Fuller

Urpremiere 8. september i Hammerfest.

Forestillingen varer i ca. en og en halv time, inklusive to pauser. Det er ti minutters pause etter første dans, og tyve minutters pause etter annen dans.

Kostymer og kulisser er laget ved Riksteatrets verksteder under ledelse av Solveig Engh, Jens Melsom og Johannes Markeng.

Fotografering, video- eller lydbåndopptak under forestillingen er ikke tillatt.

Vær vennlig og steng av alarmen på digitalur.

VI PRESENTERER...

22

23

...VÅRE DANSERE:

Bilder Erik Berg

Anna N. Hegdahl

har utdanning fra Konst och Miljoskolan i Sundsvall og Bildlärlinjen Konstfackskolan Stockholm, før hun begynte ved Ballettakademien i Stockholm, hvor hun gikk ut i 1988. Anna har undervist ved barneteater, i barnedans og moderne ballett i Oslo. Hun har arbeidet både som danser og koreograf, og danset med «Værket Dansekompani», IMAGO Danseteater, Zakras Dansekompani, Hexakin, Scirocco, m.m.

Siri Jøntvedt

er utdannet ved Den Norske Operas ballettskole, og ved Statens Balletthøgskole, hvor hun gikk ut i 1990. Deretter hadde hun 2 års opphold i New York, hvor hun bl.a. studerte Cunningham teknikk, Kinetic awareness, kontaktimprovisasjon, release teknikk m.m. Hun har jobbet med Frances Becker, Nina Martin og Lise Ferner (Hexakin), og danser nå i «stuntgruppa» Dansens år. Siri har koreografert til bl.a. «Norge Danser '93». Hun underviser i Hamilton Floor Barre.

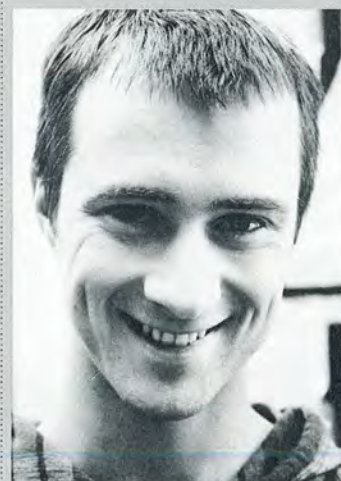
Kari Liland

har sin utdanning fra Fagerborg Videregående Skole, Ballettlinjen, som er 3-årig. Etter dette dro Kari til London, hvor hun tok utdanning ved London Contemporary Dance School i 4 år, før hun reiste hjem til Norge igjen. Hun har bl.a. jobbet med Norsk Moderne Danseteater, Værket Dansekompani, og Hexakin. Hun har tidligere vært på turne i store deler av Norge.

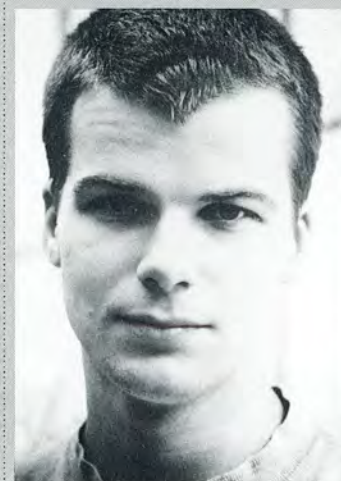
Schirin Zorriassateiny

har bakgrunn fra Rytmask Sports gymnastikk, hvor hun var norsk og nordisk mester i perioden 1982-85. Hun er utdannet ved Norges Idrettshøgskole 1983-85 (mellomfag), og utdannet som danser og pedagog ved Den Norske Balletthøgskole 1985-88. Schirin er frilanser og jobber som danser, pedagog og koreograf. Hun har danset i forestillinger laget av koreografene Anderz Døving og Kjersti Engebriksen, og jobber for tiden med Merete Bergersen. Var med i Det nordiske kompaniet «North Star - a dancecompany based in Stockholm» under ledelse av George White jr. våren 1991. Danset i Einar Schanckes jubileumsrevy høsten 1990.

Vidar Hansen

er født i Trondheim, og begynte å danse hos dansepedagog Gunvor Winge i Trondheim. Deretter tok han utdanning i 3 år ved Ballett-akademiet i Göteborg, og 3 år ved Peridance-center i New York. Vidar har jobbet som danser ved bl.a. «Stora Teaterns Opera» i Göteborg, «Dansteater Thalia» i Göteborg, Svensk Film, musikalen «Hello Dolly», Shore Ballett Company, Peridance Ensemble, Dancetheatre of Long Island, Ballett for young audiences i New York og forestillingen «Om kjærlighet» av Ingrid Pettersen. Han gjestedanser titt og ofte med Danseteatret i Trondheim.

Reidar Sjøset

er utdannet hos Mette Møller og Statens Balletthøgskole 1987-90. Har medvirket som danser i Sommer i Tyrol (turne - 86)

West Side Story, på Chateau Neuf i 1990, i «Menn danser» i 92

Uppercut danseteater (Danmark) sesong 91-92, og var med i

«North Star - a dance company» under ledelse av George White Jr. i 1991. Han har også danset i Zakraz Largo, Jane Hvedings Utsikten, og Operaen i Kristiansund. Han har koreografert: Duo til forestillingen Fem av Fire på Det Åpne Teater i 1993, og Warsawa til Norge Danser ved Black Box -93

KOMPONISTEN

Halvdan Nedrejord

er født i Karasjok, og har bakgrunn i samisk flerkulturelt miljø. Han er musiker, komponist og arrangør, og i sine komposisjoner blander han ofte sammen etniske musikkformer fra forskjellige kulturer, med hovedvekt på samisk tonespråk. Halvdan har laget musikk for Hålogaland Teater, Beavvas Sami Teater og Nationaltheatret, og for Rikskonsertene i Norge og Sverige. Han har også laget musikk til flere kortfilmer, og har flere plateproduksjoner bak seg. Videre har han også ledet flere pedagogiske tiltak i skoler. Fra 1988 har han virket som musikkonsulent i Karasjok kommune, tilknyttet Kulturskolen som utreder. Halvdan har medvirket både som komponist og musiker i flere av dansegruppa Stellaris sine produksjoner siden 1992.

KOREO- GRAFENE:

Solveig Leinan Hermo

er født i Alta i 1952, og utdannet ved danse- og pedagoglinjen ved Den Norske Opera. Hun har videre tatt en rekke kurs i danseteknikker og koreografi, både i Norge og i utlandet. Fra 1975-79 jobbet hun i Oslo, og hadde engasjement ved Den Norske Opera, Høvikballett og forskjellige teatre og frie grupper. Hun flyttet tilbake til Hammerfest, og startet Stellaris Danseteater, og har virket både som danser og koreograf. Hun har laget en rekke danseinnslag for profesjonelle dansere i Nord-Norge. Hun har laget innslag til NRK/TV, og gjestet festivaler over hele Europa, og også i Russland. Solveig har fått flere stipend og utmerkelse, og har også nå Statens 3-årige arbeidsstipend.

Odd Johan Fritzøe

er 31 år, og har vært fast tilknyttet Collage Dansekompani siden 1989. Han er utdannet ved Statens Balletthøgskole, pedagoglinjen, har studert ballett i Paris og afrikansk dans i Elfenbenskysten, Ghana og Burkina Faso. Han har danset i mange forskjellige frie ballettgrupper og dansegrupper. I fjor debuterte han som koreograf, under prosjektet «Menn danser», med balletten «Hundredagsnatt», og Odd Johan har fått flere oppgaver som koreograf etter dette. Han underviser i afrikansk dans, og har tidligere undervist i afrikansk dans på Spin-Off studio i Oslo, Dansoteket i Kristiansund og på Stagedoor i Tønsberg. Mange av Riksteatrets publikum vil huske ham fra hovedrollen i Pinocchio på Riksteatret våren 1993. Odd Johan skal delta som danser i åpningsseremonien ved OL på Lillehammer i 1994.

Un-Magritt Nordseth

er født i Trondheim i 1961, og begynte å danse i 4-5 års alderen hos ballettpedagogen Hjørdis Ellefsen, og deretter ved Hilde Hovdes Ballettinstitutt. Hun flyttet til Bergen da hun var 13, og begynte med jazzballett. Hun tok musikklinjen på gymnasiet, og da hun var 17, fikk hun engasjement i en revy på DNS. Fra 1980 til 1983 tok hun pedagoglinjen ved Statens Balletthøgskole. Deretter tok hun utdanning ved Martha Graham School of contemporary Dance i New York i ett år, fra 1983-84. Un-Magritt har danset i flere musikal og barneteater, bl.a. ved Oslo Nye Teater, Chat Noir, Det Norske Teatret, Imago Danseteater og Passage Nord. Hun har koreografert en rekke forestillinger ved Black Box Teater, Sentalteatret og Festspillene i Bergen 91. Siden 1987 har hun drevet den frie dansegruppen Scirrocco sammen med Ina Christel Johannesen. Hun har nå 3-årig kunstnerstipend fra Fond for utøvende kunstnere.

SCENO- GRAFENE:

Hilde Skancke Pedersen,

er nordnorsk scenograf og kostymedesigner. Hun er født i Hammerfest i 1953, og utdannet ved Statens Håndverks og Kunstindustriskole. Fra 1976 til 1981 fikk hun en allsidig praksis ved NRK's kostymeavdeling. Senere har hun hatt oppgaver for bl.a. Hålogaland Teater, Béaivvás Sami Teater, de frie gruppene Totalteatret og Sampo Teater, Kulturhuset i Tromsø og Huset, Svalbard. Hun har også arbeidet for dansekompaniene Høvik Ballett, Norsk Danseteater og Stellaris Danseteater. Hun har designet kostymer for TV-produksjoner fra Tromsø, og har undervist i scenografi og kostyme for HATS og Troms Lærerhøgskole. Hun har nå Statens 3-årige arbeidsstipend.

Karl Hansen

er utdannet fra Statens Håndverks- og Kunstindustriskole og fra Statens Kunstakademi (1986-1993). Han er født i 1956 i Moi, Rogaland, og utdannet kunstmaler, men har også jobbet med installasjoner. «Det står en neger på tunet - mor lille» er hans debut som scenograf. Han har i tillegg til sin utdanning hatt flere studieturer til Afrika. Om scenografien og overgangen fra billedkunstner til scenograf sier han: «Jeg har tenkt meg som motto for denne scenografien: «Et bilde i bevegelse», og har derfor skapt en bevegelig scenografi. Det er første gang jeg jobber i team, og det er uvant. Som billedkunstner jobber man ganske ensomt, og følger hele prosessen alene, og kontrollerer alle ledd i arbeidet selv - noe som kan ha både fordeler og ulemper. Det å jobbe med scenografi, og i et team, har gitt mersmak!

Einar Dahl

er Riksteatrets faste scenograf. Han er utdannet i Krakow i Polen, og ble fast ansatt ved Riksteatret 1 1976. Han har arbeidet som scenograf og kostymedesigner for ulike oppsetninger ved flere teatre i landet og for mange utendørspill. Einar var lærer ved Romerike Folkehøgskoles scenografilinje i 1990/91. Han hadde ansvaret for scenografien til Riksteatrets to «Pakkis»-forestillinger i 1989 og 1992, og i 1991 designet han kostymene til musikalen «Gjest Baardsens siste flukt». Han designet både scenografi og kostymer til Riksteatrets suksess «Ronja Røverdatter», og komedien «Kunne presteenka, så kan vel du», og har også ansvaret for scenografien på Riksteatrets høstforestilling «Ola fra Sandefjord».

KOSTYME- DESIGNERNE:

Kathrine Tolo

er født i Oslo i 1958, og har utdanning fra Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, ett år ved kunsthøgskole i Belgia, og tatt ett års kunstutdanning i Portugal. Hun har tidligere jobbet med kostymedesign og scenografi bl.a. ved Riksteatret, Black Box, Trøndelag Teater og Den Norske Opera. Hun har også hatt ansvaret for kostymedesign til flere filmer, bl.a. «Bryllupsfesten» av Wam og Wennerød, og har jobbet i flere år som frilans kostymetegner i NRK. Kathrine designet og hadde ansvaret for produksjon av kostymer til den norske delen av avslutningsseremonien for OL i Albertville. Kathrine har også flere ganger jobbet som gjestelærer ved Statens Håndverk og Kunstindustriskole, avdeling for klær og kostymer. Hun ble tildeelt Statens 3-årige arbeidsstipend i 1993, for å arbeide videre med rom-lys-skulptur-bevegelse.

Ingvild Hovind

er født i Trondheim i 1965, og tok utdanning innen søm og tekstilarbeid ved yrkesskolen. Deretter gikk hun 4 år på Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, fra 1985-89. Mens hun gikk på SHKS jobbet hun som kostymedesigner for diverse revyer i Oslo-området. Etter utdanningen var hun med på pionerprosjektet «Magendo» i Trondheim, som sydde og designet klær og hatter. Ingvild har designet kostymer for flere teater- og ballettoppsetninger, bl.a. kostymene til Trøndelag Teaters «Munken i Nidarosdomen» i 1991, og flere produksjoner ved Black Box Teater i Oslo. Hun er frilanser, og har også jobbet med hattedesign, og laget bl.a. hatter til motekolleksjonene ved Moteuken i 1993.

TAKK TIL BALLETTSKOLENE!

Denne forestillingen er en stor satsing på distriktene i Dansens År. Riksteatret og Dansens år'93 har brukt denne unike anledningen til å forsøke å knytte nærmere kontakt med de mange ballettskolene langs vår spillerute.

Vi har møtt stor respons fra skolene i dette arbeidet.

Nesten alle ballettskolene ønsket å ta imot våre tilbud.

Tilbudet vårt består i at :

1. En koreograf følger turneen og gir undervisning/workshops i tema som skolene har ønsket seg. (moderne, jazz, klassisk, afrikansk etc.

2. Vi har oppfordret skolene til å lage en liten «aperitiff - dans» på ca. 10 minutter i forkant av vår forestilling.

Her har også responsen vært god, og vi gleder oss til å se mange lokale dansere i aksjon!

Takk til alle vi har samarbeidet med og spesiell takk til dere som laget «aperitiff - forestilling».

Hilsen Riksteatret og Dansens År'93.

KOMMUNENE STØTTER OPP OM TURNEEN.

Vi vil gjerne få takke følgende kommuner som økonomisk har støttet prosjektet «Dansens År'93 - landet rundt» :

Hammerfest, Målselv, Tromsø, Harstad, Narvik, Bodø, Rana, Vefsen, Namsos, Inderøy, Trondheim, Kristiansund, Molde, Ørsta/Volda, Sogndal, Bergen, Stord, Haugesund, Kristiansand, Grimstad, Risør, Skien, Larvik

Utgitt av Riksteatret
Postboks 724 - Sentrum
0105 Oslo
v. Teatersjef Anne Gullestad

I redaksjonen:
Marit Hjorthol Eidem
Øyvind Angeltveit

DANSEKALENDER

Oslo

6. - 21. august

Karine Saporta i Oslo

Etter å ha studert klassisk dans, filosofi, sosiologi og film både i Frankrike og i Chicago stifter Karine Saporta sitt dansekompani i 1982. Hun blir betraktet som en av Europas fremste koreografer og presenterer sine koreografier ved de mest prestisjetunge dansefestivaler.

Saportas dans er inspirert av fantasiens barokke og drømmeaktige univers.

Med Saporta blir dansen til en kunst i avsløring der lidenskapen er temmet.

Parallelt arbeider hun med film (kortfilm, og laget koreografi i Greenaways "Prospero's book").

Workshop

Karine Saporta ledet en workshop i improvisasjon og bevegelseskomposisjon fra 6.-8. august 1993 under Norsk Ballettforbunds sommerkurs.

Foto: I.M. Guillard

Provedans

Karine Saporta avholdt provedans 10. august 1993 i Collage Dansekompani for å finne dansere som skal være med i hennes co-produksjon med Collage Dansekompani. Det arbeides om en helaftens danseforestilling basert på Ibsen. Premiere mai 1994.

Videoer

Fra 10. til 21. august ble det vist flere videoer av Saporta og hennes koreografier samt en video av hennes første kortfilm, prisbelønnet i Kvinnes Filmfestival i Créteil, Frankrike 1992.

La Galerie,
Kronprinsesse Märthas pl.1
(inng. Fr. Nansens plass)

Grimstad

13. august

Ibseniana "Orpheus"

En konsertforestilling der hovedmotivet er redsel; redsel for mørket - redsel for lyset, inspirert av et lite utvalg Ibsen-dikt.

Musikk av: Edvard Grieg, Philippe Gaubert, Francis Poulenc, Claude Debussy og Kjell Habbestad.

Medvirkende: Geir Henning Braathen (klaver), Arne Fagerholt (dans), Andreas Sonning (floyte).

Tromsø

Medio August

Tromsø Danseteater "Venus i blått"

Koreografi: Mette Brantzeg
Musikk: Osa Mu, og tango-musikk

Dansere: Marianne Nordnes, Sally Eilertsen
Skuespiller/danser: Janne Langaas

Konsulent scenografi: Erik A. Evensen

Kostymer: Tromsø Danseteater

Genre: Komisk/burlesk moderne dans

Målgruppe: Ungdom og voksne

Sted: Kulturhuset

"Venus i blått" er knyttet til nordnorske forhold, selv om utgangspunktet er romanen "Slakteren" av Alina Reyes. Forestillingen tar mål av seg til å bli en kraftig, poetisk og erotisk forestilling om en ung jentes dragnings mellom kjærlighet og driftene. Forestillingen er en av de åtte finalistene til Norsk

Kassettagiftsfonds konkurranse om beste koreografi og framførelse av danseforestilling.

Trondheim

19. og 25. august

"Rødt. Blått. Gult."

En familiefeststilling

19. august

Sted: Trondheim Torg.

25. august

Utdrag vises i forbindelse med åpningen av det nye universitetsbygget på Dragvoll

Produsent: KOMKO - Stiftelsen for komposisjon og koreografi

Koreografi: Anne Fiskvik

Musikk: Jon Halvor Bjørnseth

Dansere: Anne Fiskvik, Heidi Grande, Kristin Nash

Musikere: Jon Halvor Bjørnseth, Øyvind Luckow

Oslo

20. - 24. august kl. 21.00

1. sats

"Fem Favner"

Koreografi/dans: Ellen Johannessen, Kristina Gjems Mc Gill, Anne Gjems Rudi, Mette Skånseng, Bibbi Winberg

Musikere: Ole Vik, Tov Ramstad

Sted: "Månefisken", Sagveien 23

Utgangspunkt i norrøn mytologi.

Kampen Verksted, Oslo.

28. aug - 12.sept

Alternativ høstutstilling

I tillegg blir det 8 temakvelder i tidsrommet 30/8-12/9.

3. september er temaet «Dans».

Medvirkende: Monica Herstad, Katrine Kirsebom, Steffi Lund, Stuntgruppa - Dansens År '93, Corinne Campos, Tone Gellein, Jackson Team og Kristin Lotherington.

SEMINAR 21. NOVEMBER FORFATTERNES HUS

Hva består en koreografi av - og hvorfor

Norsk Kassetavgiftsfond arrangerer en konkurranse for beste koreografi i og med Dansens År '93.

Åtte finalister (se annet sted i programmet) er plukket ut og vinneren vil få vist sin koreografi i NRK TV den 21. november.

I den forbindelse planlegger Dansens År '93 i samarbeid med Kritikerlaget for Teater Musikk Ballett et seminar.

Hensikten med seminaret er å vise, analysere og diskutere de ulike elementer som finnes i en koreografi som f. eks. bruken av rom, komposisjon, musikk, innhold og dramatisk utvikling.

Vi har valgt ut en av de åtte finalistene i Norsk Kassetavgiftsfonds konkurranse nærmere bestemt Ingun Bjørnsgaards koreografi "ALMINNELIG OLYMPIA".

Koreografien vil bli vist på video som første del av seminaret. På Det Åpne Teater, Oslo fra 12. - 21. november vil det også være mulig å se denne koreografien samt de syv andre.

"ALMINNELIG OLYMPIA" vil danne grunnlaget for vår debatt om hva en koreografi består av og hvorfor.

Vi har fått med oss et panel som dekker de ovennevnte fagområder, og foreløpig har disse takket ja: Dramatiker Cecilie Løveid, arkitekt Sverre Fehn, komponist Rolf Wallin, kritikerne Inger-Margrethe Lunde og Hans Christian Arent.

Seminaret er i skrivende stund fortsatt på planleggingsstadiet, men vi har fastlagt tid og sted: Søndag 21. november kl. 12-18 i Forfatterens Hus, Storsalen.

Seminaret er åpent for alle interesserte og vil koste kr. 100.

For nærmere opplysninger ta kontakt med Dansens År '93s kontor.

Institusjonen Fritt Ord har støttet seminaret økonomisk.

Skollenborg, Buskerud
Uke 35 og 36

Per Roar Thorsnes «Norsk Land Bruk»

Dansere: Per Roar Thorsnes, Katrine Sommerfelt

Musiker: Tore Tveiten

Performer: Kristin Hestad

I samarbeid med «Gorgon» - en frigruppe som arbeider med fysisk teater.

Oslo

4. september

NOFOD - Nordisk Forum for Danseforskning

NOFOD - Norge inviterer til diskusjonsmøte på Statens balletthøgskole, Tjuvholmen, Oslo.

Tema: Idrettsforskning, hjelp eller blindgate for dansen?

Det vil være innledninger av Ingar Ranheim, Knut Breder og Kjersti Engebriksen, med etterfølgende diskusjon.

Oslo Konserthus

4. september

Olympic Aid festforestilling

Med bl.a. utdrag fra danse-turnéen «Dansens År '93 - landet rundt».

Bergen

8.-10., 15.-18., 22.-25. september

Nye Carte Blanche "Vev"

Koreografi: Ina Christel Johannessen/Kjersti Alveberg
Musikk: Kjell Samkopf/Edvard Grieg

Edvard Grieg er inspirasjonskilden til Nye Carte Blanche's forestilling "Vev" som hadde premiere under Festspillene.

De to koreografene har arbeidet frem hver sin ballett uavhengig av hverandre.

Innfallsvinkelen til de to er helt forskjellig, men begge bruker Griegs musikk som basis for sin koreografi. Dette kan være med på å fargelegge og utvide forståelsen av den jubilerende komponist.

Rogaland
Uke 36 og 37

Turné "Psst!"

Koreografi/dans: Jane Hveding

4 fylkesmusikere

Fremføres som skole- og kveldsforestilling

Vestfold

9.-24. september

Oslo

27.-29. september

"Dans for deg!"

Produsent: Stage Productions

Koreografi: Dinna Bjørn, Øyvind Jørgensen, Tony Ferraz, Merete Lingjærde

Musikk: Peter Lodwick

Medvirkende: Marit Krogeide, Peter Lodwick, Eric Viudes

Spilles på ungdomsskoler i regi av Rikskonsertene.

Oslo

16. september - 31. oktober

"Jungelboken"

Musical

Produsent: "Jungeltelegraf"

Koreografi/regi: Wayne McKnight

Manus: Arne Lindtner Næss

Musikk: Svein Gundersen

Arrangør: Geir Langslet

SIBIR PÅ OPERAEN!

Øyvind Jørgensen intervjuet av Tone Gellein.

I et samarbeid mellom Den Norske Opera og Dansens År '93, presenterer koreografen Øyvind Jørgensen sin ballett "Tundra" på Operaens scene den 20. og 22. november i år.

I 1983 koreograferte Øyvind Jørgensen sin første ballett "In the air tonight" for en elevforestilling v/Torill Frostad Dansestudio i Oslo. Ti år etter entrer han Den Norske Opera med sine egne dansere.

TG: Hvordan føles det Øyvind Jørgensen å få sette opp en egen ballett i Den Norske Opera?

ØJ: Det er inspirerende, fordi jeg lenge har ønsket å jobbe i store format. Et så stort scenerom som Operaens gir visuelle muligheter som en sjelden får benytte seg av.

Foto: Sidsel Palmstrøm

**"Dansen
er i utvikling,
det er ikke snakk om
noe annet!"**

Det er viktig for oss i de profesjonelle gruppene som står utenfor institusjonen å få en større eksponeringsmulighet, og å møte et annet publikum.

TG: Hvilke konkrete referanser har du til tundraens klima, og hva ligger i tittelen "Tundra"?

ØJ: I naturområder som dette har det til alle tider bodd mennesker, som til tross for det karrige klima lever sine liv her. Tundra er ikke tenkt som en beskrivelse av dette levesett, men snarere et møte med ekstreme forhold.

Kulda om vinteren og mesteparten av året står i sterk kontrast til sola og lyset i den korte sommersesongen. Telen holder seg i jorda hele året. Det er bare de aller øverste lag som tiner opp om sommeren, og blir såpass oppvarmet at det kan vokse planter der, små spirer av liv. I "Tundra" er det flate langstrakte landskapet, kulden, stillheten og tomheten sentrale elementer.

**"Jeg elsker 20 minusgrader
og bitende kulde."**

**"Fløy over Alaska og så
ned på storlåtne vidder. Ikke
et tegn til liv. Jeg tenkte:
Slipp meg ned og la meg få
stå der et øyeblikk."**

TG: Hva kan skapes ut av kulde?

ØJ: Kulde fremkaller menneskets utholdenhet, seighet og tålmodighet.

TG: Døden?

ØJ: Døden er et element, ikke et tema. Opplevelsen er tema. Opplevelsen av det ekstreme. "Tundra" er en abstrakt ballett som gir mulighet for opplevelse av menneskelighet og natur. Formen er skulpturell og den har en ekspressivitet og dramatik som gir bevegelsene retning. Jeg er interessert i hvor totalt fysiske danserne kan være.

**"Jeg skyr det litterære
som pesten."**

MUSIKKEN TIL "TUNDRA"

"3 pieces for String Quartet" av Igor Stravinsky, 1914.

ØJ: "3 pieces for String Quartet" er cirka 6 minutter musikk jeg tar meg den frihet å sette sammen til en lengere komposisjon. Musikken er uraffinert, og oppleves ikke som ferdig. Den reflekterer både raskhet og mykhet.

Jeg koreografer for første gang til musikk av Stravinsky, men han har vært aktuell for meg lenge før jeg nå fikk oppgaven fra Den Norske Opera og Dansens Ars Jury.

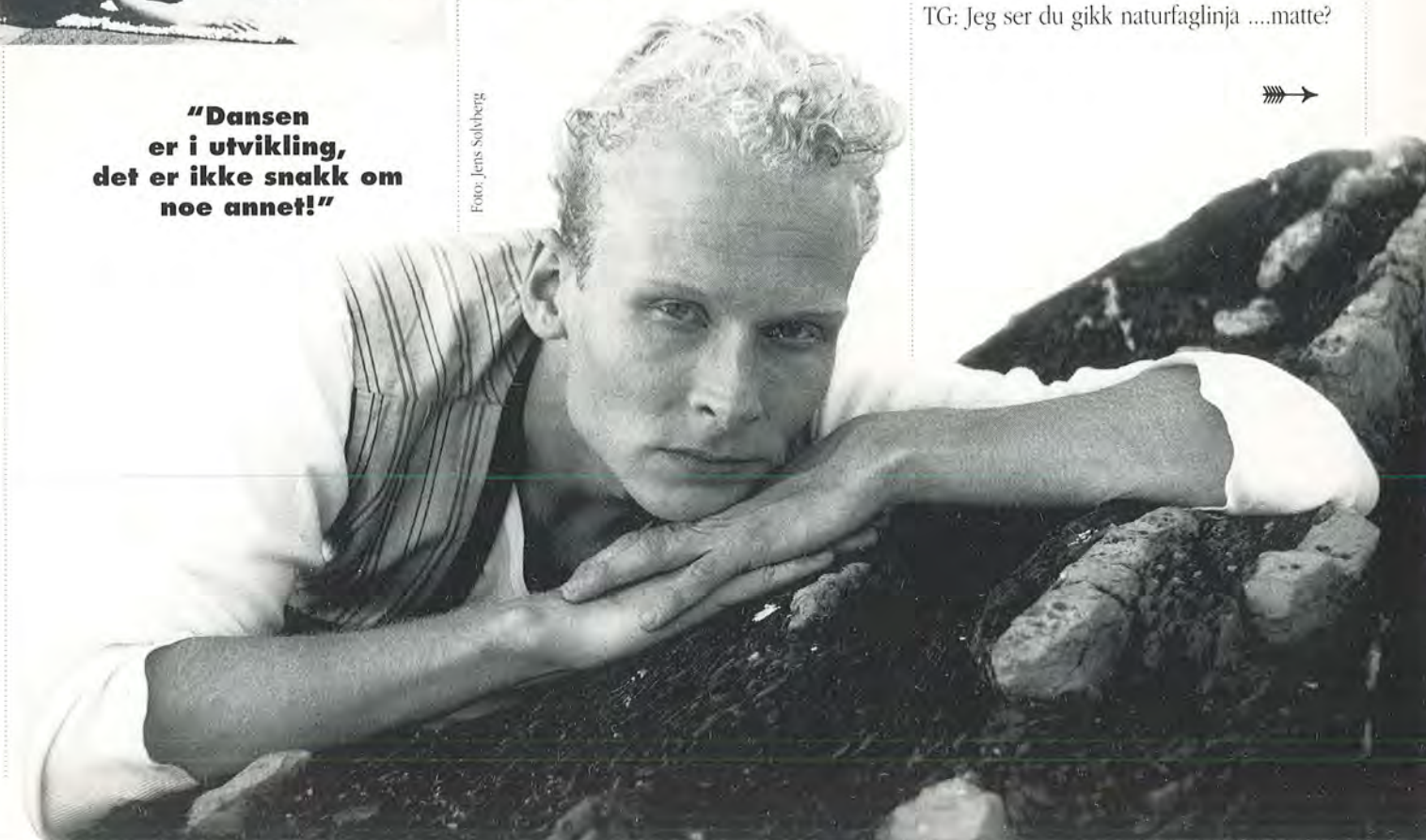
**"Jeg synes dama er stilig
- tøff dame!"**

Av papirene ser man at det ikke går noen rettlinjet strek fra ballett i femårsalderen til koreograf, danser og pedagog i dag. Først langt inne i tenårene begynte det å skje noe...

TG: Jeg ser du gikk naturfaglinja ....matte?

Foto: Jens Solvberg

ØJ : Ja, matte var faktisk mitt sterkeste fag på skolen, ved siden av tegning.

Jeg hadde imidlertid lenge hatt lyst å danse, men ventet med å starte og først som 17-18-åring begynte jeg å ta klasser i jazzballett hos Torild Frostad. Da jeg etter et halvt år ble oppmerksom på at mange dansere hadde begynt å danse sent, tok det meg to sekunder å velge.

Utdannelsen fikk jeg ved Statens Balletthøgskole og Martha Grahams School of Contemporary Dance i New York. Jeg studerte også andre teknikker innen moderne dans blant annet Müller og Horton.

TG: Martha Graham kan sies å være en viktig grunnpilar for deg. På hvilken måte har hun, teknikken hennes og møtet med elevkompaniet hennes i New York påvirket deg?

ØJ : Det er noe med dramatikken og den totale fysikaliteten som tiltrekker meg.

Kanskje det jeg beundrer mest hos henne, er at hun har gått linja helt ut uten å inngå kompromisser. En gang i tiden ofret Martha Grahams dansere hele sitt liv for henne. De jobbet 24 timer i døgnet og måtte til og med spørre om å få gifte seg! Men som en tidligere danser har sagt: "We knew we were creating history" ("Vi visste vi skapte historie"). Hun var en utvalgt, og etter min mening er teknikken hennes genial, mens koreografiene er av varierende kvalitet.

"MED DENNE FORESTILLINGEN ØNSKER JEG Å PRESENTERE MEG SELV SOM KOREOGRAF, I STØRRE GRAD ENN TIDLIGERE."

TG: Alle har ulike måter å tilnærme seg en oppgave eller en skapende prosess. Hvordan går du fram i en arbeidsprosess?

ØJ : Jeg starter som oftest med en idé som anslår hva slags musikk og hvilke tema jeg vil arbeide med.

Videre utvikler jeg en grunnkomposisjon, hvor idé, innhold og form blir klarlagt. Jeg venter med å lage bevegelsene til jeg står i studio foran danserne. I det spontane ligger det noe vesentlig.

TG: Hva blir du inspirert av?

ØJ : Det kan være musikk jeg hører, dansere jeg ser, naturen, opplevelser, problemstillinger, og til en viss grad sosialt engasjement.

TG: Har du noen store mål, drømmer, noe som står høyt på ønskelista?

ØJ : Drømmen, eller rettere sagt én av dem, er å koreografere til symfoniske verk med 40 dansere! Jeg er tiltrukket av de store operahusene. Men jeg liker er å jobbe i forskjellige sammenhenger og synes det er utfordrende å få oppgaver med gitte rammer.

TG: Har du noen spesielle visjoner for dansen i Norge, og for din egen karriere?

ØJ : Jeg griper fatt i visjoner som er realistisk gjennomførbare, først da blir de interessante. Jeg blir mer og mer pragmatisk etter hvert som jeg blir eldre.

TG: Hva slags forhold har du til kunst generelt?

ØJ : Det at jeg arbeider med kunst selv ødelegger nesten forholdet til andres kunst; jeg får ikke alltid friheten til å oppleve. Når jeg gjenkjenner dyktighet, blir jeg glad. Ellers kjeder jeg meg stort sett.

Jeg har behov for å holde kontakten med såkalte "vanlige folk". Kunstnere kan være så eksklusive.

TG: Dine referanser ligger med andre ord utenfor kunstverden?

ØJ : Ja, det til en viss grad. Jeg vil nå menneskene, og det krever at man gir noe gjenkjennbart.

Dans er impulser som kommuniserer via fysiske bevegelser fra kropp til kropp, og eksisterer kun i øyeblikket. En sterk danseopplevelse kan transformere på totalplan. Dans må oppleves skal den forstås.

TG: Må dans forstås?

ØJ : Nei. Jeg vil si : "Åpne opp sansene og ta imot!" - finns det noe bedre?!

"Det er noe med å stikke finger'n i jorda og vite hvor man står, det er det eneste sanne utgangspunkt man kan ha!"

"Det egne kravet på kunstnerlig kvalitet är den enda tryggheten. Det er paradokalt, fast ganske underbart, att bara det strängt personliga kan nå många."

Sitat Mats Ek (Svensk koreograf og danser, mangeårig kunstnerisk leder for Cullberg-balletten)

(Fakta: Totalt 17. min.

7 dansere, 4 kvinner og 3 menn. Premiere i oktober på Black Box Teater i Oslo

En del av helaftens forestilling "Impulser" som består av tre balletter.

"Arme riddere" vist under "Menn Danser" i 1992, "Forandring" ur-premiere og "Tundra" som også er en ur-premiere.

I regi og koreografi av Øyvind Jørgensen, produsert av Zakraz.) ●

Medvirkende : Knut Jørgen Moe, Anne Nyborg, Magne Lindholm, Tom Sterri, Jack Hansen, Marianne Skovli, Tor Sigbjørnsen, Amund Enger, Kim Arne Hagen, Espen Holm, Arlene Wilkes,

Tone Eriksen, Hilde Lyrån, Julius Mørk/ Erik Skjold, Kine Helland Sogstad/ Grethe Bjerck

Musikere: Geir Langslet, Trond Lien, Rolf Graff, Ottar Nesje.

Sted: Bryggeteatret, Aker Brygge.

Folkemusikkens og Folkedansens Dag 1993 18.september

Markeringar over heile landet (sjå lokalpressa)

Oslo
18. september

Norsk folkemusikk og folkedans i gatene.

I Oslo sentrum kl. 11.00 - 16.00

Tilskipar: Landslaget for Spelemenn

Norsk Folkemusikk- og Danselag

Noregs Ungdomslag

Ulike kurs i spel og dans

Norges musikkhøgskole, Gydas vei 6, Majorstua

Konsert

Norges musikkhøgskole, Gydas vei 6, Majorstua, kl. 19.00

Med fylkesmusikarar frå Telemark : Alf Tveit, Ellen E. Nordstoga, Halvor Haakanes, Per Egil Hovland og 13 unge utøvarar frå heile landet.

Dans i fleire salar til variert norsk folkemusikk.

Tilskipar: Landslaget for Spelemenn

Norsk Folkemusikk- og Danselag

Laget for Folkemusikk

For meir informasjon kan de ringe Noregs Ungdomslag - Tlf. 22 20 30 02.

Oslo
Uke 38

"Danseliv"

Koreografi/dans: Jane Hveding
Skoleforestilling

Nord-Norge
Turné

"Poems"

Koreografi/dans: Jane Hveding

Jane Hvedings danseproduksjoner «Poems» - en tankes flukt er en munter teateropplevelse med ensomme undertoner. En forestilling satt sammen av flere korte dansedikt.

Av og med: Jane Hveding
Musikk: Peter Lodvick

Troms og Finnmark fylker
Oktober

"Venus i blått"

Turné

Se presentasjon medio august

Oslo
1.-7. oktober

"Impulser"

Tre koreografier av Øyvind Jørgensen

"Forandring" - urpremiere
Musikk: Egberto Gismonti

"Arme riddere" - første gang vist under "Menn Danser" 1992

Musikk: Blaine L. Reininger

"Tundra" - urpremiere
Musikk: Igor Stravinsky

Koreografi: Øyvind Jørgensen

Dansere: Gaute Grimeland, Lynda Hurkmans-Johnsen, Jan-Ivar Lund, Kristin Loden, Martin Løfsnes, Cecilie L. Steen, Jo Strømgren, Lene Syversen, Christian Østensen

Lysdesign: Henning Winger
Kostymer: Franz Schimdt

Sted: Black Box Teater, Store scene

Produsent: Zakraz

Danseforestillinger i Sandvika Kino, høsten 1993

Den Norske Nasjonalballett med gjestespill:

Programmet er som følger:

«Night creature» 2. sats, koreografi Alvin Ailey, musikk Duke Ellington.

Pas de deux fra «Romeo og julie», koreografi Micael Corder, Musikk Serge Prokofiev.

«Elegiaque», koreografi Jan de Miranda, musikk Sergej Rachmainoff.

Pas de deux «Giggling Rapids» fra «The River», koreografi Alvin Ailey, musikk Duke Ellington.

«Jenta vår», koreografi Robert Sund, musikk Tone Hulbækmo.

KGB-kompaniet varmer opp med «Kabuki».

KGB-kompaniet med fire dansevariasjoner:

Elever fra Kristine Glennes Ballettskole fremfører

«Yggdrasil Ask», koreografi Maya Winther.

«Kabuki», koreografi Barbara Evans.

«Australian Dream», koreografi Kristine Glenne.

«Girl fever», koreografi Jeffery Unkorych.

Artists for liberation «Gonwayland»:

Regi og manus Cliff Moustache.

Andanse Teateret med «Aftenlandet»

«Aftenlandet» er en ny ballett som har urpremiere i Sandvika kino. Handlingen i «Aftenlandet» er bygget prundt en nomadestamme i en tenkt fremtid. Balletten er koreografert i et moderne formspråk, basert på den klassiske balletts linjeføring og dynamikk.

Koreografi: Anderz Døving, musikk: Geir Bohren og Bent Aserud, scenografi og kostymer: Odd Nerdrum.

Andanse Teateret med «Svanessjømysteriet»:

En kriminalballett for barn i alle aldre, basert på Svanesjøen.

Koreografi Anderz Døving.

Spilles også på Musikkteatret, Vestbanen, 4.-10. oktober.

Program:

Lørdag 28. august kl 20.00:
Den Norske Nasjonalballett med gjestespill, presentert av Dinna Bjørn. Oppvarming ved KGB-kompaniet.

Onsdag 15. september kl.19.30:
KGB-kompaniet «Fire variasjoner».

Lørdag 18. september kl. 12.00:
Artist for liberation: «Gonwayland».

Torsdag 23. september kl. 19.30:
Andanse Teateret: «Aftenlandet»-premiere.

Fredag 24. september kl. 19.30:
«Aftenlandet».

Lørdag 25. september kl. 15.00:
Aftenlandet».

Lørdag 25.september kl. 12.00:
Andanse Teateret: «Svanessjømysteriet».

9.-11. desember:
Elevoppvisning ved Kristine Glennes ballettskole.

16.-18. desember:
Elevoppvisning ved Kirsti Skulleruds ballettskole.

Det Norske Teatret, Oslo 9. sept. Elvira Madigan

Nordens vakreste kjærleikshistorie opnar haustsesongen på Det Norske Teatret. Musikalen om den unge linedansarinna «Elvira Madigan» hadde urpremiere i Malmö sist haust med norske Kirsti Torhaug i tittelrolla. No får ho musikalveteranen Øystein Wiik som eldfull motspelar og 15 dansarar som sirkusensemble.

Dei som er med:

Elvira Madigan – Kirsti Torhaug
Sixten Sparre – Øystein Wiik

Kari Rasmussen, Bernhard Ramstad, Sverre Solberg Guri Schanke, Ruth Fasting, Marit Kolbræk, Magne Lindholm, Paul Age Johannessen, Trond Teigen, Sigve Bøe, Bjørn Jenseg, Tone Ringen, Per Arne Skar, Sverre Berglund, Terje Bjørkvold, Kari Hæg, Wenche Lund, Jonas Digerud, Bjørnar Westby Pedersen, Trond Pedersen, Erik Snilsberg, Rune Mikael Vindal.

Regi: Georg Malvius

Scenografi: Ellen Cairns

Musikalsk ansvarleg/ arrangement:
Egil Monn Iversen

Koreografi: Anderz Doving

Norgespremiere på Hovudscenen
9. september '93.

Fra Ingun Bjørnsgaard Prosjekt, «Alminnelig Olympia». Foto: John Bøe

Trøndelagsfylkene, turné
Uke 40

“Livets Dans”

Produsent: KOMKO -
Stiftelsen for komposisjon
og koreografi

Koreografi: Anne Fiskvik

Musikk: Jon Halvor
Bjørnseth

Musikere: Jon Halvor
Bjørnseth, Øyvind Luckow

Dansere: Kristin Nash,
Heidi Grande og Anne
Fiskvik

Spilles også 9.-10. oktober i
Oslo, Munch-museet

Turné Stord, Husnes, Rosendal,
Voss og Odda
11.-24. oktober

Nye Carte Blanche “Høstvisitt”

En forestilling bestående av
følgende balletter:

“November” og “Heartache”
- koreografi av Arne
Fagerholt

“Stolsted” - koreografi av
Cecilie L. Steen

“Røde tunger” - koreografi
av Solvi Edvardsen

“Without a cause” - koreo-
grafi av Jens Østberg

I tillegg vil Nye Carte
Blanche besøke ungdoms-
og videregående skoler på
samtlige steder, der det blir
vist programpresentasjon av
dans.

Oslo, Black Box Teater
15., 16. og 17. oktober
Bergen, Danseteatret
21., 22. og 23. oktober

Ingun Bjørnsgaard Prosjekt «Alminnelig Olympia»

Nordisk samproduksjon
mellom København
Internasjonale Teater,
Kulturhuset i Stockholm,
Helsinki Festival, Ultima,
Zakraz og Bergen
Internasjonale Teater.

Koreografi: Ingun
Bjørnsgaard

Dansere: Sigrid Edvardsson,
Gry Kipperberg, Haldis
Olafsdottir, Caroline
Wahlström Nesse, Runa
Rebne og Torunn Robstad.

Musikk: Per Nørgård og
Bent Sørensen

Risørkvar tetten: Fiolin: Tor
Johan Bøen og Frode
Larsen, bratsj: Henning
Kraggerud, cello: Kjersti
Rydså

Scenografi: Christel Sverre

Kostymer: Stoffer: Gitte
Magnus, søm: Pia Müller

Lysdesign: Asbjørn Johnsen.

Vest-Agder
20.-29. oktober

“How about that Mr. B?”

Produsent: Stage
Productions

Koreografi: Marit Krogeide,
Merete Lingjærde

Musikk: Johan Sebastian
Bach, Peter Lodwick

Medvirkende: Marit
Krogeide, Peter Lodwick

Spilles på ungdomsskoler, i
regi av Rikskonsertene.

Denne forestillingen er blitt
spilt 600 ganger!

Oslo
28. og 29. oktober

Enrica Palmieri, Roma: «Attrito e Memoria»

Moderne dans og musikk
fra Italia.

Koreografi: Enrica Palmieri
Musikk: Luca Spagnoletti,
Eugenio Colombo

Medvirkende: Paola Autore,
Anna Paola Bacalov,
Eugenio Colombo, Luca
Spagnoletti, Enrica Palmieri.

Studenteruka i Trondheim
31. oktober

Nye Carte Blanche

Foreløpig program:

“Without a cause”,
Koreografi: Jens Østberg.
Musikk: Thomas Bjelkeborn

“Jeg vil anvende energien
og kraften fra Hip Hop, vise
stemninger som er kjenne-
tegnende for ungdommens
situasjon, deres dilemma;
de er “without a cause”.
(Jens Østberg)

“Ekko”, utdrag fra festspill-
forestillingen “Vev”.
Koreografi: Kjersti Alveberg.
Musikk: Mats
Claesson/Edvard Grieg

“...Inspirert av kilder Grieg
brakte i sin musikk. -
...naturen og folketonene
våre. -...en baklengs reise
fra vår tids tonespråk - til
Griegs originale.” (Kjersti
Alveberg om musikken
“En blå vev”)

Trondheim
Uke 45

“Norske slårter og annen dans” “Holberg-suiten”

To 20 minutters balletter til
musikk av Edvard Grieg

Koreografi: Anne Fiskvik
Sted: Olavshallen. Viser
sammen med “Livets Dans”
og “Rødt. Blått. Gult.”

Spilles også som skolefore-
stillinger i november og på
turné i Nord- og Sør-
Trøndelag i desember.

Prosjekt Impro

Prosjekt Impro ble startet i 1991. Vi er seks dansere, alle med bakgrunn fra S.N.D.O. og Ny Dans-miljøet i Nederland, og har enkeltvis og sammen i forskjellige konstellasjoner, produsert en rekke forestillinger. Vi satte i gang dette prosjektet fordi vi ønsker å utforske og synliggjøre improvisasjon som scenekunst.

Improvisasjon er en egen disiplin.

Improvisasjon er kaos og orden.

Improvisasjon er “øyeblikkelig” komposisjon, som krever en maksimal og usensurert lytting i øyeblikket. En bevissthet om den egne dansen, de andres, rommet, rytmen, temaene og strukturene som oppstår, utvikler seg og transformeres.

Denne tilstedeværelsen må trenes så danseren på stadig dypere plan er i stand til å utfordre og utnytte improvisasjonens situasjoner.

I en improvisasjon blir alle valg tatt på stedet. Danseren må tørre på nytt, hver gang, stille seg åpen, være villig til å gi slipp på forventninger og idéer, og akseptere alle handlinger som meningsfulle, både ovenfor seg selv og publikum. Da er muligheten til nyskaping alltid tilstede.

Publikum blir delaktig i en komposisjonsprosess - et uttrykk som ofte er mer overraskende enn en innøvd forestilling. Vi samarbeider med musikerne Sidsel Endresen og Josef Lanto, med forskjellige temaer og i forskjellige rom. Vi er opptatt av å utforske hele spekteret - fra helt åpne situasjoner til improvisasjoner med varierende grad av rammer og struktur.

Med i Prosjekt Impro: Bibbi Winberg, Camilla Grønneberg, Hilde Rustad, Katrine Kirsebom, Torhild Jahren Petersen, Steffi Lund.

Planlagte prosjekter høsten '93:

Oktober: Forestilling i Emanuel Vigeland mausoleet

Desember: Forestilling i Kampen kulturverksted

Foto: Rune Eriaker

FINALISTENE

I anledning Dansens År '93 Norsk Kassettagiftsfond Konkurransen for beste koreografi og fremføring av danseforestilling

36 søkere er blitt vurdert av en jury bestående av Caroline Wahlström Nesse, Inger-Margrethe Lunde og Tore Westbye. Følgende 8 søkere går videre som finalister:

Ingun Bjørnsgaard, Oslo: "Alminnelig Olympia" - en dokumentasjon over kvinnelig væren hvor seks kvinner fremstiller tilstandsbilder som behandler arketypisk kvinnemateriale.

Bullet Proof /v Jens Østberg, Bergen: "Den Hellige Mann" - en forestilling om at følelser må tas på alvor.

Odd Johan Fritzøe, Oslo: "Det står en neger på tunet - mor lille" - et møte mellom ulike kulturer, den norske folkekulturen i møte med fremmede kulturinntrykk.

Kristina Gjems McGill, Oslo: "Veien tilbake" - om menneskets "reise", veien hver enkelt følger og livets bevegelse og cyklus.

Lise Nordal, Oslo: "Mono" - en kommunikasjon mellom danser og koreograf som er med på å skape en spenningsfylt og formidrende forestilling.

Un-Magritt Nordseth, Nesøya: "Konsekvens" - en forestilling hvor det er en konsekvens av at lyd møter bevegelse.

Karstein Sollie, Oslo: "Røde Sufitter" - en forestilling basert på prinsipp om simultanitet som gir fiksjonslag og rom for assosiasjoner, en "flertydighet" i det koreografiske uttrykket.

Tromsø Danseteater, Tromsø: "Venus i Blått" - en beskrivelse av en arbeidsrutine på et fiskebruk og det de arbeidende drømmer om.

Finalistene vil fremføre sine forestillinger i festivaluken 12. - 21. november på Det Åpne Teater i Oslo.

Premiebeløpet til vinneren av konkurransen er kr. 300.000 og vinnerforestillingen vil bli vist direkte i NRK Fjernsynet.

Østfold fylkeskommunes hovedmarkering av Grieg-jubiléet og Dansens År '93
6. november

"Grieg -93 i Østfoldhallen"

Medvirkende:
Divisjonsmusikken, Østfold kammerorkester, strykere fra Ungdomsorkesteret og andre enkeltmusikere fra fylket. Dette vil tilsammen danne et symfoniorkester på ca. 70-80 musikere.

Dirigent: Terje Boye Hansen

Sammensatt stort blandet kor

Korinstruksjon/kor dirigent: Grete Helgerød

Dansere: Ketil Gudim (Peer Gynt), Nuri Ribera (Anitra)

Ballettgruppe på ca. 16 dansere fra Eldbjørgs ballettskole i Moss

Sangere: Paul Åge Johannessen (baryton), Bjørg Hasle (sopran)

Oslo
12.-21. november

Norsk Kassettagiftsfonds konkurransen for beste koreografi.

Åtte finalister fremfører sine forestillinger i festivaluken på Det Åpne Teater.

Oslo, Black Box Teater
19.-30. november

Black Box Teater/
Collage Dansekompani/
Den Nationale Scene/
Rogaland Teater/ Lilith

«Glass»

Dans, teater, billedkunst.
For voksne og ungdom. En forestilling basert på romanen Glass- av Ellen Francke.

Skuespillere: Kristin Kajander, Marie Louise Tank, Marit Grønhaug, Eva Berg.

Dansere: Mona Walderhaug, Odd Johan Fritzøe, Terje Tjøme Mossige, Cecilie L. Steen.

Sanger: Elin Rossela

Regi: Line Rosvoll

Koreografi: Inger Buresund

Scenografi: Per Barclay

Musikk: Henrik Hellstenius

Dramatisering: Line Rosvoll og Bodil Kvamme.

Oslo, Den Norske Opera
20. og 22. november

Dansens År Gallá med gjester.

Bl.a. med «Tundra» av Øyvind Jørgensen.

(Se forøvrig intervju på side 29.)

Trondheim
1. desember

"Verdens Aids-dag"

Forestilling i anledning av Verdens Aids-dag

Dansere fra Danseteatret

Sted: Vår Fruens kirke

Oslo
4.-12. desember

"Lille vek og julen"

Danseforestilling for barn og alle andre nysgjerrige

Koreografi/regi:
Anna N. Hegdahl

Scenografi/kostyme:
Kathrine Tolo

Komponist: Nils-Petter Molvær

Tekst: Anna N. Hegdahl og Karstein Solli

Medvirkende: Lille Vek: Hege Gabrielsen, Trollmann: Karstein Solli, Engel: Runa Rebne, Kerub/landskap/gris/juletre: Siri Jøntvedt, Kerub/landskap/gris/nisse: Reidar Sjøset

Sted: Black Box Teater, Lille scene

Trondheim
22. desember

"Nøtteknecker-suiten"

i samarbeid med Trondheim symfoniorkester

Dansere fra Danseteatret

Sted: Olavshallen

HELE VERDEN DANSER

I anledning Dansens År'93 har NRK - TV sendt åtte program i en serie kalt "Hele Verden Danser - The Dance Project."

Responsen både i og utenfor miljøet har vært betydelig, og etter signaler vi har fått fra NRK blir serien vist i reprise til høsten.

Historisk om prosjektet

Rhoda Grauer (produsent og manusforfatter) står bak flere scene- og tv-produksjoner med dans. Hun har hatt høye verv blant annet som styremedlem for American Ballet Theatre og sjef for Twyla Tharp Dance Foundation.

Hun har også meget bred erfaring fra å administrere dansefestivaler hvor man har satset på internasjonal bredde i programmet. Etter en dansekongress med dans fra Stillehavet og Asia, så hun hvordan dansene fra disse områdene hadde en sentral plass i sine kulturer. Livet var preget av dans på alle måter: sosialt, religiøst, som rekreasjon og som forestilling - den teatralen dansen.

Idéen til TDP (The Dance Project) ble til med en forundring over dansens plass i vår vestlige kultur (USA og Vest-Europa) i forhold til dansens plass i andre kulturer.

I 1984 fikk Rhoda Grauer muligheter til å starte realiseringen av sin idé.

Gjennom en stilling i fjernsynskanalen WNET i scenekunstavdelingen, fikk hun

lagt fram sine planer og de gikk inn som ansvarlig produsent av serien. (WNET har en lang historie som ledende kultur kanal i USA og har eksistert i mer enn 25 år.)

Amerikanske og internasjonale tv-stasjoner ble konsultert, det samme med akademiske dansemiljøer og utdanningsinstitusjoner. Prosjektet ble presentert på flere internasjonale kongresser om dans.

Om responsen og støtten var udelte positivt. "Dette er noe vi trenger" Hvorvidt utdanningsinstitusjoner så en nødvendighet av en slik serie og ville komme til å bruke den ble også grundig undersøkt. Responsen fortalte om et enormt behov.

Radgivere fra det internasjonale profesjonelle dansemiljøet ble også knyttet til utviklingen av TDP.

Serien består av følgende programmer:

1. The power of dance - Dans som universell aktivitet.

Dette første programmet presenterer seriens problemstillinger og gir en oversikt over hva serien vil handle om, og hvordan man vil presentere dansen.

Hvert program har en vert/vertinne som loser oss gjennom med utgangspunkt i sitt eget ståsted i forhold til dans.

Kjente og ukjente danseformer blir presentert gjennom unge, gamle, rike, fattige som alle har et personlig forhold til dansen og som belyser det personlige, hva dansen betyr for dem som enkeltmennesker.

2. The Lord of the Dance - Dans som springbrett til det hellige.

Dette programmet konsentrerer seg om hvordan religionen påvirker dansen, hvorfor dans i utgangspunktet i noen kulturer er religiøs, og i andre allmenn og folkelig.

3. Dance at court - Dans som uttrykk for sosial orden og makt.

Dans som middel for aristokratiet til å vise sine idealer i henhold til skjønnhet, eleganse og manéer.

4. Dance centerstage - Dans som kunstform og forestilling.

Forhold mellom publikum og dansere/kunstnere. På hvilken måte kommuniserer publikum sine behov og hvordan blir de mottatt av kunstnerne?

Videre en sammenlignende undersøkelse mellom indisk dans - kathakali, vestlig ballett og japansk kabuki. På denne måten får man fram interessante sider og ikke minst de mange ulikheter i teatral danseformer.

5. Everybody's doing it - Dans som uttrykk for kulturelle koder.

Dans kan være en måte å overføre sosiale tradisjoner fra en generasjon til en annen; slektskapsforhold reflekteres i dans; et helt folks estetiske forståelse kan reflekteres i dans.

Hvorfor kan dans være så betydningsfull for enkelte kulturgrupper som gjør at deres danseformer bevares over århundrer og til tross for migrasjon og utvandring?

Ulikhet i smak: Danser som for noen samfunn er estetiske og elegante kan for andre igjen være motbydelige og sjokkerende. Pardans er for eksempel noe vesten ganske nylig oppfant og som er blitt eksportert til andre deler av verden!

6. New Worlds, new forms - Dans som medium til kulturell sammensmeltning.

Hvordan ulike danseformer og ulike kulturer smelter sammen (her spesielt i USA). Hvordan man tar opp i seg, lar seg påvirke av og utnytter de kulturelle danseformene som er tilstede. Et flerkulturelt samfunn, som det Nord-amerikanske vil i tid produsere en hybrid danseform som kan si noe til en større bredde av befolkningen, siden den vil kunne være gjenkjennbar for ulike deler samfunnet.

7. The individual and tradition - Dans som utviklingen av den individuelle artist/kunstner.

20. århundrede kan kalles den individuelle tidsalder i dansen.

Tema er hvordan en håndfull dansekunstnere forandret på alle våre tidligere forestillinger om dans og bidro til at dansen ble kastet inn på publikums arena som en av 20. århundredes viktigste og største kunstformer.

Både vestlige og ikke-vestlige kunstnere forandret absolutt alt for de som skulle komme etter.

8. Dancing in one world - Dans som uttrykk for det tværr-kulturelle.

Dansen i dag som et vibrerende paradoks: Den sosiale, rituelle og teatral dansen. Uten at noen kultur er statisk, kan man si at i dag forandrer kulturen både i industrielle og tradisjonelle samfunn seg med lynets hastighet.

Når barrierer mellom kulturer forsvinner og samarbeid over de kulturelle grensene øker, styrkes og øker også en fusjon av forskjellig danseformer - en sammensmeltning.

Noen danseformer forsvinner, mens andre blir reddet fra "naturlig utryddelse" og blir gjenopptatt som danseform. Andre mister sin originale mening og settes inn i noe annet, som for eksempel indisk tempeldans. Her spør man om hva som kan oppnås i dag med denne kulturelle sammensmeltningen og hva vi kan risikere å miste. Vil man allerede kunne se utviklingen mot at dansen i det 21. århundre binder alle formene sammen?

Komparative studier.

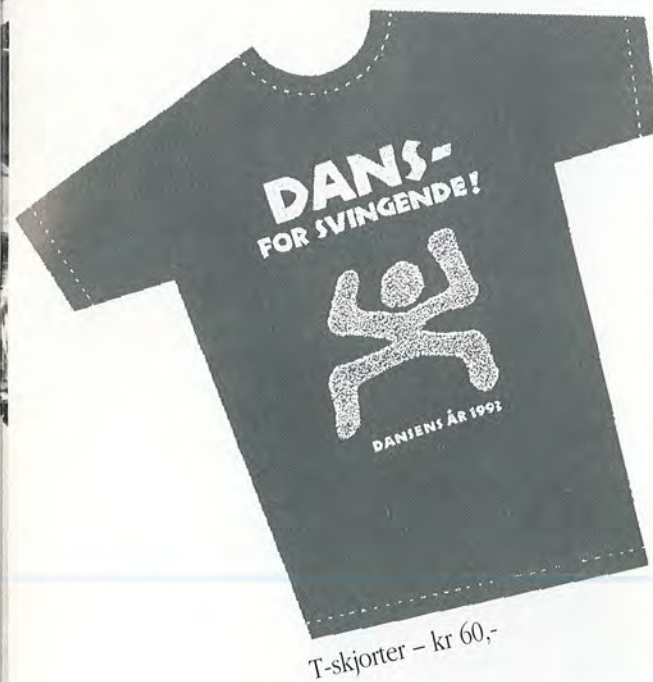
For å forstå en annen kultur må det vi ser settes opp mot noe kjent. Slik er denne serien bygd opp. Ikke etter geografi, historie eller type dans, men krysskulturelle undersøkelser setter lys på problemstillinger ved dans som aldri er gjort tidligere.

Vestlig dans er stort sett evaluert som underholdning eller kunst som andre kunstformer. Sjelden eller aldri har vestlig dans blitt evaluert i forhold til en større kulturell og sosial sammenheng.

TDP er et forsøk på å utvikle en rikere kryss-kulturell forståelse og verdsetting av estetikken og funksjonen dansen har.

Kilde: The Dance Project. En forespørsel til "National Endowment for the humanities.", New York, WNET - Rhoda Grauer 1989.

Oversatt og redigert av Tone Gellein

T-skjorter - kr 60,-

Plakat i farge, 50 x 70 cm - kr 60,-

Stor plakat i farge, 212 x 156 cm! - kr 100,-

T-skjorter, plakater og program til salgs

Dansens År '93 selger T-skjorter med vår logo -

Str.: S, M, L, XL i grått,

Str.: S, M, L, XL, XXL i burgunder.

Pris: Kr. 60,-

Vi har også plakater til salgs i to formater: 50 x 70 cm og 212 x 156 cm. Det siste formatet passer ypperlig i studioer og på skoler!

Pris: Kr. 60,- (50 x 70 cm) og kr.100,- (212 x 156 cm)

Dansens År '93 gir ut tre programmer i løpet året.

Pris: Kr. 30,- pr. stk.

Hvis du er interessert i å kjøpe noe av det vi har å tilby:

Ring oss på tlf.: 22 11 32 77, 22 11 51 07 eller 22 20 71 38 eller fax din bestilling på fax-nummeret 22 11 68 05.

Administrasjonen i Stiftelsen Dansens År

Administrasjon:
Wessels gate 8, 0165 Oslo
Kontortid: Mandag - fredag kl. 9.00-15.00
Tlf.: 22 11 32 77,
22 11 51 07 og
22 20 71 38
Fax.: 22 11 68 05

Daglig leder, informasjons- og markedschef:
Susanne Svensen

Prosjektkoordinator:
Tone E. Eriksen
Konsulent:
Tone Gellein
Sekretær:
Anett Borresen
Stuntgruppe:
Ellen Johannessen,
Siri Jøntvedt,
Gaute Grimeland,
Hilde Rustad
og Tone Gellein.

Styret i Stiftelsen Dansens År

Karene Lyngholm, fungerende styreleder. 1.8.-31.10.1993

Danser, pedagog og koreograf. Utdannet ved Statens Balletthøgskole, samt i London, Paris og København. Hun har danset med flere frie grupper bl.a. Scirocco i Norge, og i flere forestillinger i Frankrike og Danmark. Hun har også arbeidet som koreograf siden 1987 og har fem produksjoner bak seg. Karene Lyngholm er nestleder i NBF. Karene Lyngholm var prosjektansvarlig for prolog "Rød Loper" sammen med Anderz Døving, og har vært prosjektansvarlig for turnéen "Dansens År '93 - landet rundt" sammen med Liv Bjørgum.

Kjersti Engebriksen, styreleder. (Permisjon)
Utdannet ved Ballettinstituttet og London School of Contemporary Dance. Hun var med å stifte Høvik Ballett i 1968, og opprettet Danseloftet i 1976. Hun var hovedhovedarrangør for Danseloftets "DanseMaraton" i 1986 og '87. Kjersti Engebriksen har danset i flere frie grupper, ved div. teatre, NRK, og i flere av sine egne verk. Hun har koreografert siden 1969 og har hatt tillitsverv i Norsk Ballettforbund (NBF). Kjersti Engebriksen var prosjektansvarlig for festforestillingen ved åpningen av Dansens År '93 og er prosjektansvarlig for samarbeidsprosjektet med Den Norske Opera.

Liv Bjørgum.

Forbundsleder i Norsk Ballettforbund (NBF). Cand. mag. fra Universitetet i Bergen. Kunstnerisk leder, danser og koreograf i Fri Ballett, Bergen og Dansekompaniet Kantarellen. Koreografert 35 balletter. Reisende i dans for Rikskonsertene i en årrekke. Liv Bjørgum har vært prosjektansvarlig for turnéen "Dansens År '93 - landet rundt" sammen med Karene Lyngholm.

Kathryn Bresée.

Bachelor of arts i dans og koreografi fra USA. Hun har studert både i New York, Boston og London med bl.a. Merce Cunningham, Alvin Ailey og Martha Graham Company. Siden 1977 har hun koreografert for ulike kompanier både i USA og Norge. Kathryn Bresée startet i 1988 Bresée Dansekompani.

Anderz Døving.

Kunstnerisk og daglig leder av Andanse Teatret, som han startet i 1988. Utdannet koreograf fra Statens Balletthøgskole. Han har koreografert balletter for sitt kompani og i andre sammenhenger; på Den Norske Opera, i Oslo Spektrum, Chateaux Neuf, oa. Han har vært nestleder og hatt andre tillitsverv i NBF og sittet i styret i Teatersentrum. Anderz Døving var prosjektansvarlig for prolog "Rød Loper" sammen med Karene Lyngholm.

Thor Sigbjørn Greni.

Driver egen konsulentvirksomhet. Han har studert sosiologi og massekommunikasjon ved Universitetet i Oslo. Fra 1985-91 var han partner og prosjektleder i GRID Strategisk Design, og hatt konsulentoppdrag for bl.a. Levis Strauss Norge, Norske Kunsthåndverkere og Warner-gruppen. Thor Greni er medlem av TONO og NOPA, m.m. Thor Greni har vært konsulent markedsstrategi under arbeidet med Dansens År '93.

Lise Nordal.

Koreograf og kunstnerisk leder av Collage Dansekompani, som hun var med å starte i 1974. Utdannet ved Den Norske Balletthøgskole, London Contemporary Dance School og senere Viola Farber Dance Company, New York. Hun har også drevet en utstrakt pedagogisk virksomhet, og har sittet i en rekke tillitsutvalg. Lise Nordal var prosjektansvarlig for "Norge Danser" sammen med Un-Magritt Nordseth.

Un-Magritt Nordseth.

Koreograf og danser. Hun startet dansegruppen Scirocco sammen med Ina C. Johannessen i 1987. Utdannet ved Statens balletthøgskole, og har studert i London og New York. Danset i en rekke balletter, revyer og ved teatrene. Hun har koreografert og danset i flere forestillinger for Scirocco. Driver for tiden Scenehuset på Majorstua sammen med Dans Design. Un-Magritt Nordseth var prosjektansvarlig for "Norge Danser" sammen med Lise Nordal.

I tillegg har Karen Foss, Tony Ferraz og Øyvind Jørgensen sittet i styret.

Kontaktpersoner

Hammerfest:
Solveig Leinan Hermo,
Mylingen 6,
9600 Hammerfest

Tromsø:
Sally Eilertsen,
Vestregate 48,
9000 Tromsø

Trondheim:
Anne Fiskvik,
Nedre Mollenberggt. 73,
7043 Trondheim

Bergen:
Merete Blinkenberg-Nielsen,
Postboks 2406,
5037 Solheimsviken

Bergen:
Karen Foss,
c/o Nye Carte Blanche,
Sigurdsgt. 5,
5015 Bergen

Jury-medlemmene:

John Alfhheim

er kortfilmregissør og manusforfatter. Han arbeider til daglig som frilans innen produksjon av dramatisert film. Han har regissert flere kortfilmer, f.eks.

"Fortvil ikke" og "Easy to Love", hvor dans har vært utgangspunktet, og han har medvirket i ulike danseforestillinger med film som en del av det sceniske uttrykk.

Sigurd Berge

skrev sin første ballettmusikk i 1971: "Ballett for to dansere og slagverk." Han har også laget musikk for Ida Collin ("Samtaler"), Collage og Høvik Ballett. Hans produksjon omfatter nærmere 100 titler. Han var formann i Norsk Komponistforening Sakkyndige Råd i 6 år og senere formann i Norsk Komponistforening i 3 år. Han har ellers hatt en mengde tillitsverv.

Wayne McKnight

har i mange år vært solist ved Den Norske Operas Ballett. Han har danset med Norsk Danseteater, og i flere fjernsynsballetter. Han har dessuten koreografert en hel rekke balletter som f.eks. "8 dager for kr. 575.-" og flere musicals og innslag for NRK TVs underholdningsavdeling. For tiden arbeider han både som instruktør og koreograf, og står for eksempel bak disse oppsetningene: "Bogart og Jeg", "Oklahoma!", "Guys and Dolls", "Pal Joey", "Anythings Goes", "Jungelboken" og nå sist "Bansen er botte".

Henny Murer

har vært en av de mest sentrale skikkelser i norsk danse miljø i etterkrigstiden. Hun har virket både som danser, koreograf og administrator. Hun debuterte på Chat Noir, har danset på Edderkoppen, i Ny Norsk Ballett og som solist ved Den Norske Operaballett. I 1962 fikk hun Musikk-kritikerprisen for sin prestasjon i "Manerene" av Cullberg. Hun har også virket som frilans koreograf og sceneinstruktør ved en rekke revyer, musicals, operetter

Stiftelsen Dansens År
takker Saga Plakatreklame as
for sponsorstøtte!

Saga Plakatreklame a.s.

Vi takker

Kulturdepartementet

Norsk Kulturråd

Norsk

Kassettagiftsfond

Fond for Utovende

Kunstnere

Riksteatret

Arbeidsformidlingen i
Oslo

Det Norske
Komponistfond

Oslo kommune

LOOC

Dessuten takker vi
Norsk Ballettforbund
og alle som har hjulpet
til med å få til et
Dansens År '93.

Stiftelsen Dansens År

Program- redaksjon

Ansvarlig redaktor:
Susanne Svenseid

Fotograf:
Morten Brun

Design: Josef Leupi

I redaksjonen:
Tone Gallein,
Kjersti Engebrigtsen,
Tone E. Eriksen

Pris program 3: kr 30,-

Dansens År '93 for-
beholder seg retten til
endringer i program-
met!

Dansens År '93

Administrasjon:
Wessels gate 8, 0165 Oslo

Kontortid:
Mandag - fredag
kl. 9.00-15.00

Tlf.: 22 11 32 77
22 11 51 07
og 22 20 71 38

Fax.: 22 11 68 05